

VERSLAG
OVER HET
Bestuur en den Toestand
DER ZAKEN
VAN DE
STAD TURNHOUT

door het Collegie van Burgemeester en Schepenen
aan den Gemeente-Raad
in zijne zitting van 7 October 1895 voorgedragen.

TURNHOUT

BOEK- EN STEENDRUKKERIJ JOSEPH SPlichal

Mijne Heeren,

In uitvoering van het artikel 70 der gemeentewet, dragen wij UEd. het verslag voor over het bestuur en den toestand onzer stadszaken, over het dienstjaar 1894-1895.

TITEL I.

Staat der Bevolking.

In 1894 is onze bevolking nog een weinig aangegroeid.

Immers van 19231 inwoners, die de stad telde op 31 December 1893, is zij geklommen in 1894 tot 19350, verdeeld in 9385 mannen en 9965 vrouwen.

Burgerlijke Stand.

GEBOORTEN, STERFGEVALLEN, HUWELIJKEN, ECHTSCHEIDINGEN, ERKENNING EN WETTIGING VAN KINDEREN.

Eenige opgaven, geput uit de jaarlijksche Statistiek over de beweging der bevolking en van den burgerlijken stand, zullen UEd. deswegens verder inlichten.

Van de sterfgevallen in 1894 telt men er :

	MANNEL.	VROUWEL.
Onder 1 jaar	70	50
Van 1 tot 7 jaren	47	62
Van 7 tot 15 »	7	9
Van 15 tot 21 »	5	4
Van 21 tot 50 »	19	20
Boven de 50 »	61	71
	<u>209</u>	<u>216</u>
Totaal	425	

Overleden in Januari	66
» » Februari	56
» » Maart	79
» » April	45
» » Mei	57
» » Juni	61
» » Juli	59
» » Augustus	50
» » September	58
» » October	49
» » November	52
» » December	50
Totaal	682

JAREN		GETAL		GEOOORTEN	
1894	1893	MANNELIJKE	VROUWELIJKE	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
344	347	338	338	344	347
TOTAAL		TOTAAL		TOTAAL	
682	685	00	00	00	00
GETAL		STERFGE-		VALLIEN	
209	227	MANNELIJKE	VROUWELIJKE	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
216	202	00	14	18	00
TOTAAL		TOTAAL		TOTAAL	
425	420	00	00	4	00
Meerder gestorven dan geboren		Meerder geboren dan gestorven		DOOD GERONEN	
00	00	257	256	in de	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		geboorten en	
00	00	12	13	sterfgevallen	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		niet begrepen	
00	00	18	7	TOTAAL	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		TOTAAL	
00	00	30	30	AANMERKINGEN	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		In 1894 zijn hier	
00	00	10	10	ter stede 8 perso-	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		nen overleden die	
00	00	10	10	geen deel van de	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		bevolking maakten,	
00	00	10	10	lervijl er 6 die	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		hier woonachtig wa-	
00	00	10	10	ren, elders overle-	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		den zijn.	
00	00	10	10	Tusschen de 682	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		geboorten zijn er	
00	00	10	10	28 onwettige kin-	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		deren, waarvan 19	
00	00	10	10	mannelijke en 9	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		vrouwelijke.	
00	00	10	10	In 1894 is hier 1	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		kind geboren dat	
00	00	10	10	geen deel der bevol-	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		kingmarkt; 6 zijn er	
00	00	10	10	elders geboren die	
Meerder geboren dan gestorven		TOTAAL		aan Turnhousbevol-	
00	00	10	10	king toevoeren.	

Volgens opgaaf zijn er gestorven in 1894 tengevolge van :

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Aangeboren krachteloosheid	6	6
Mazelen	35	49
Typhuskoorts	2	2
Kinkhoest	2	1
Kinderbedzichte		8
Longtering	15	9
Luchtpijpontsteking, longontsteking, fleuris en acute ziekte der ademha- linswerktuigen	31	40
Hartziekten	25	23
Darmontsteking, buikloop	23	24
Ongevallen	4	0
Zelfmoord	3	1
Onbekend	0	1
Andere ziekten	63	52
	<hr/> 209	<hr/> 216
Overeenkomend getal	425	

HUWELIJKEN.

Het getal huwelijken was 164.

OUDERDOM DER GEHUWDEN.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Beneden de 18 jaren	0	3
Van 18 tot beneden 21 jaren	32	38
» 21 » 25 »	51	58
» 25 » 30 »	50	38
» 30 » 35 »	9	15
» 35 » 50 »	16	9
» 50 ten minste.	6	3
	<hr/> 164	<hr/> 164
Totaal	328	

ERKENDE EN GEWETTIGDE KINDEREN.

	MANNELIJK	VROUWELIJK
Erkend en gewettigd in de huwelijksakte	8	17
Erkend na het opmaken van den ge- boortekt	1	0
	<hr/> 26	

VERANDERING VAN WONING.

De personen die van 1 januari tot en met 31 december 1894 onze stad of haren buitenkring kwamen bewonen, worden onderverdeeld als volgt :

Van andere gemeenten van het rijk :	260	mannen,	247	vrouwen.
Van buiten 's lands :				
Uit Holland	19	»	22	»
Uit Frankrijk	2	»	1	»
Uit Engeland	1	»	0	»
Ambtshalve inschrijving	2	»	0	»
	<hr/> 284		<hr/> 270	
	<hr/> 554			

Zijn van hier vertrokken :

Naar andere gemeenten van het rijk :	339	mannen,	308	vrouwen.
» » koninkrijken en landen :				
» Holland	26	»	16	»
» Frankrijk	2	»	1	»
Ambtshalve afschrijving	7	»	0	»
	<u>374</u>		<u>325</u>	
	699			

Zoodat er 90 mannen en 55 vrouwen meerder zijn vertrokken dan komen wonen.

REGISTERS DER BEVOLKING.

Meer dan ooit is het noodzakelijk, met de huidige wetgeving in kiesmaterie, dat alle verandering van woonst, evenals van in- en uitgang, zonder uitstel door belanghebbenden worde verklaard.

INBURGERING.

Van 24 Augustus 1894 tot 21 Augustus 1895 werden er ten stadhuize acht verklaringen ontvangen.

REGISTERS VAN DEN BURGERSSTAND.

Zonder aanmerkingen.

De societeit S. Jan Francis Regis, bekwam dit jaar 79 uittreksels.

TITEL II.

GEMEENTE-BESTUUR

Gemeente-raad.

In 1894 heeft de Raad 15 zittingen gehouden. In den loop der maand November, zal er, bij ontbinding der Gemeenteraden, tot de vernieuwing derzelve moeten worden overgegaan.

College van Burgemeester en Schepenen.

Zonder verandering.

Personeel en inrichting der bureelen.

Bij het bespreken der begrooting voor 1895, werden de bureeluren herbracht van 9 tot 12 voor-, en van 2 tot 5 ure's namiddags.

In uitvoering der wet van 3 Juli 1895, betreffende de jaarwedden der Gemeentesecretarissen, is deze van den heer H. Peeters, titularis te Turnhout, op 3300 franks bepaald.

Daarbij werden de jaarwedden van al de stadsbeambten geregeld.

Het personeel is hetzelfde gebleven.

Gemeente-ontvangst.

Wij hebben deswegens niets merkwaardigs te vermelden.

Kiezerslijsten.

Bij de bepaalde sluiting der algemeene kiezerslijsten voor 1895-1896, zijn deze vastgesteld op :

3689 kiezers voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers ;

3055 kiezers voor den Senaat, en 3056 kiezers voor de Provincie.

Overeenkomstig de wet van 11 April 1895 op de vorming der kiezerslijsten voor de Gemeente, zijn deze werkzaamheden ten geschikten tijde voleind.

De lijst der gemeentekiezers, dienende van 1 November 1895 tot 31 Mei 1896, is op 27 Juli 1895 bepaald gesloten op 2871 gemeentekiezers, waarvan 2217 met ééne stem, 266 met twee stemmen, 165 met drij stemmen en 223 met vier stemmen.

Eindelijk is op 31 Oogst laatst de lijst der kiezers voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers, voor den Senaat, de Provincie en de Gemeente, moe-

tende dienen van 1 Juni 1896 tot 31 Mei 1897, voorloopig gesloten als volgt.:

	met 1 stem	met 2 stemmen	met 3 stemmen	met 4 stemmen
Voor den Senaat, 3061 kiezers	2281	438	312	
Voor de Provincie, 3062 id.	2281	438	343	
Voor de Kamer, 3680 id.	2865	449	366	
Voor de Gemeente, 2943 id.	2272	273	175	223

Gezwoornen.

Dit jaar behelst de lijst der ingezetenen, bevoegd om deel te maken der Jury, acht en vijftig namen.

Kiezingen.

Zooals wij in ons vorig verslag meldden, had er te Turnhout eene kiezing plaats voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers, op 14 October 1894.

Voor den Senaat werden de aftredende leden zonder strijd als verkozen uitgeroepen.

Voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers bekwamen de drie gekozenen : de heeren Coomans 25223 stemmen, de Broqueville 25570 stemmen, Dierckx 24211 stemmen.

Voor de provinciale kiezing, die daarop moest volgen, was er geen strijd, en werden derhalve

de aftredende leden, de heeren J. Smolderen, V. Van Hal en A. Versteylen, als gekozenen uitgeroepen.

Bestuurzaken, Stadsschriften, Archieven.

Zonder verandering.

Gemeentegoederen.

ROERENDE EN ONROERENDE.

Hieraan is geene verandering gebracht.

Aankoopingen, verkoopingingen, mangelingen.

Na bekomene machtiging zijn wij in den loop des jaars overgegaan tot den verkoop van verschillende overschotten van wegen langsheen de gemeentebuurtsteenwegen. Deze zaak moet dus als geëindigd worden aanzien.

Betwistbare zaken.

Geene.

Gemeentereglementen.

Hieraan is tot heden geene verandering gekomen.

TITEL III.

GEMEENTE-INKOMSTEN.

Ontleding der gemeente-rekening van 1894 en waardeering der begrooting van 1896.

GEWONE EN BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

A. GEWONE.

Erfelijke inkomsten.

	Rekening.	Begrooting.
Huurprijzen van stadseigendommen	6520.—	6520.—
Grasverpachting op het gemeentekerkhof	30.—	30.—
Verkoop van hout, strooisel en schadden	819.45	75.—

Gemachtigde heffingen, schattingen en belastingen.

7 bijvoegelijke centiemmen op de belastingen	5075.25	5050.—
7 opcentiemmen voor 15 jaren	6058.51	6050.—
4 opcentiemmen voor 10 jaren	3462.—	3450.—
5 opcentiemmen voor 10 jaren	4327.52	4350.—
6 opcentiemmen voor 52 jaren	4350.23	4350.—
15 opcentiemmen voor 10 jaren	12982.54	13000.—
3 opcentiemmen voor den dienst der wegenis	2596.51	2600.—
Schoolgelden in de lagere en aangenomene scholen	1827.50	1600.—
Schoolgelden in de gemeente-bewaarschool	129.—	150.—
Opbrengst der plaatsen in de vleeschhal	330.—	400.—
Belasting op paarden en ossen	4125.60	4150.—

Id. op rijtuigen op veeren of riemen	3140.—	3100.—
Kohier van prestatien tot onderhoud der buurt- wegenis.	3226.30	3250.—
Belasting op het bebouwd kadastraal inkomen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen, 10 o/o	28258.70	28260.—
Bijkomende belasting id. id., 5 o/o	14129.35	14130.—
Belasting op draaiorgels, tenten, danszalen, enz.	1753.75	2000.—
Keurrechten op het slachtvleesch en den visch- handel	2363.78	2400.—

Andere gewone ontvangsten.

Aandeel in het gemeentefonds (wet 18 juli 1860)	80641.82	80641.82
Id. id. id. (wet van 19 augustus 1889)	18747.—	18747.—
Toelaag-Staat voor stads-teekenschool	2333.—	2333.—
Id. Provincie id.	1000.—	1000.—
Id. Provincie voor stads-muziekschool	800.—	800.—
Id. Staat voor lager onderwijs.	19066.—	19350.—
Bijkomende id. id.	2000.—	2000.—
Id. Provincie id.	2000.—	1900.—
Bijkomende id. id.	—.—	200.—
Id. Staat voor den dienst der bewaarscholen	1860.—	1850.—
Id. Staat voor de huishoudingsklas bij stads- meisjesschool 1/3	180.—	225.—
Id. Provincie voor de gemeentelijke huishoudingsklas	204.75	225.—
Eerste dividend van den buurtspoorweg Antwer- pen-Hoogstraeten-Turnhout	6370.—	6370.—
Tweede dividend id. id.	1034.04	1000.—
Eerste dividend buurtspoorweg Turnhout-Aren- donck.	1510.36	4445.—
Id. id. Turnhout-Moll-Meerhout.	—.—	4488.—
Opbrengst der akten van den burgerstand	129.42	150.—

Id. der piscijnen en privaten	75.—	75.—
Militaire logementen, enz.	16.80	1000.—
Wedergaaf door de boordegenaars voor ambts- halve ruining der rivieren en waterloopen.	—.—	100.—
Verschillende ontvangsten, intresten der spaar- kas, enz.	595.79	600.—

b. BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

Goed slot der vorige rekening	50767.09	—.—
Overschot der vorige dienstjaren op de begrooting	—.—	33422.76
Vergunningen van grond voor begraafplaatsen op het gemeente-kerkhof	3425.—	2000.—
3 ocentiemen gedurende 5 jaren tot betaling der intresten van uitgegevene kasbons	2596.51	2600.—
2 ocentiemen voor 3 jaren id. id.	1731.—	1725.—

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

1. Kapittel. Huishoudelijk plaatselijk bestuur	20032.94	21888.95
2. » Publieke veiligheid en gezondheids- gesteltnis.	37253.16	38166.09
3. » Gemeentewerken	12957.87	12650.—
4. » Handel en scheepvaart	—.—	—.—
5. » Kazernerneering, logement en transpor- ten.	16.80	1000.—
6. » Openbare Godshuizen 17088.53 welda- Armen 47150.— digheid } Gem. fonds 5569.74 } 71062.27 Onderhoud 1254.— } 65846.65 der bedelaars		
7. » Eeredienst.	2100.—	2100.—
8. » Openbaar onderwijs	58522.11	62392.73
9. » Schoone kunsten	9722.06	10000.—
10. » Gevestigde schuld	20319.09	24867.09
11. » Regelingen	1167.20	1200.—

12. Kapittel. Herhaligen	11467.97	4126.88
13. » Buitengewone uitgaven	10666.01	6000.—
14. » Verschillende uitgaven	4331.90	4485.—
15. » Nieuwe werken en bijzondere uitgaven	7049.49	1950.51

Totaal fr. 266668.87 fr. 256673.90

UITKOMST DER BEGROOTING VAN 1896.

Ontvangsten	fr. 292162.58
Uitgaven	fr. 256673.90
Overschot	fr. 35488.68

Oude schulden.

Deze zijn dezelfde gebleven.

Leeningen.

Een koninklijk besluit van 30 november 1894 verlegt tot 1 januari 1900, het termijn der aflossing van de uitgegevene kasbons, welke uitgift werd verkregen bij koninklijke besluiten van 10 Augustus 1889, 4 Juni 1891 en 9 november 1892.

Een tweede koninklijk besluit van 4 December 1894 machtigt de heffing van 5 buitengewone opcentiemen op de rechtstreeksche belastingen om derzelve intrest te verzekeren; ook werd bij zelfde besluit het heffings-termijn van 5 gewone opcentiemen verlengd.

Eindelijk is bij koninklijk besluit van 8 December 1894, het heffingstermijn van 5 % op het bebouwd kadastraal inkomen tot 31 December 1904 verlengd.

Financiële gesteltenis.

De rekening der stad over het dienstjaar 1894, te geschikten tijde nedergelegd, geeft een overschot van fr. 41871.72

Hiervan moet afgetrokken worden, als erin versmolten en reeds verrekend :

A.) Het batig slot der begrooting van 1894, verrekend in de begrooting van 1895. fr. 25349.86

B.) De optrek der rekening van 1894, beginnende met het goed slot der rekening van 1893, algemeene uitslag van alle vorige dienstjaren, 't zij. fr. 50767.09

Verminderd met het cijfer van den optrek der begrooting van 1895, als zuivere uitslag der vorige dienstjaren fr. 42895.14

't zij 7871.95

Samen zijnde de optrek der begrooting van 1895 fr. 33221.81

Blijft aldus fr. 8649.91

Even als verleden jaar spruit nogmaals het goed slot hoofdzakelijk voort uit de meerdere opbrengst van het gemeentefonds der afgeschafte octrooirechten. Wij ontvingen in 1894 fr. 80641.82, dan wanneer er slechts fr. 76977.47 werd voorzien. Daarbij beliep de Staats-toelaag voor het lager onderwijs tot fr. 21066.— tegen fr. 19066.— in de begrooting voorzien.

Er blijft daarenboven in de begrooting voor 1896 te herbrengeu :

1^e Voor bijkomend krediet voor de vergrooting van het lazaret met ontsmettingszaal (niet gebruikt in 1894) fr. 1450.51

2^e Voor het openen eener studie tot aanleg eener zwemdok (id.) fr. 500.—

In 1894 gaf een opcentiem de volgende opbrengst :

In grondlasten fr. 391.44

In personeel fr. 333.60

In patentrecht fr. 140.47

Samen fr. 865.51

Comptabiliteit.

BEGROOTING VAN 1895.

De bestendige Deputatie behield dezelve zooals zij door den Gemeenteraad werd voorgedragen, te weten :

In ontvangsten fr. 307.799.76

In uitgaven fr. 283.026.91

Overschot fr. 24.772.85

REKENING OVER 1894.

Zij bedraagt in :

Ontvangsten fr. 308.540.59

Uitgaven fr. 266.668.87

Overschot fr. 41.871.72

Pensioenkas der toegevoegden.

De opname van het fonds over 1894, bewees dat :

De ontvangsten bedroegen fr. 1508.27

De uitgaven fr. 764.54

Het overschot was fr. 743.73

Het kapitaal bedraagt thans fr. 18,265.69.

TITEL IV.

LIEFDADIGE GESTICHTEN.

Bureel van Weldadigheid.

Zonder verandering.

Geneeskundige dienst.

Deze is dezelfde gebleven.

Roerende en Onroerende goederen.

Hieraan is geene verandering gekomen.

Giften en legaten.

Er zijn geene giften noch legaten gedaan.

Aankoopingen, verkooping en mangelingen.

Geene.

Aflegging en aanlegging van Kapitalen.

Bij toepassing van het nieuw gemeentereglement op de vergunningen voor begraafplaatsen op het Gemeentekerkhof, ontving het Bureel voor zijn aandeel :

Van den Heer Fr. Bauweraerts . . .	fr. 156.25
Van de Kinderen de la Costa . . .	» 200.00
Van den Heer Ch. Spruyt-Bellens . . .	» 100.00
Van Mad. Wed. G. Nuyens-Ceulemans . . .	» 400.00
Van den Heer Aug. Lenaerts . . .	» 100.00
Van de Kinderen Fabri-Penen . . .	» 110.75
Van den Heer Ch. Kruyfhoofd . . .	» 50.00
Van Mad. Wed. F. Janssens-Adams . . .	» 50.00

Samen fr. 1167.00

Al die gelden zijn voorloopig op de spaarkas geplaatst.

Comptabiliteit.

REKENING 1894.

Zij sluit in :

Ontvangsten op	fr. 68241.90
Uitgaven op	» 52203.68
Overschot fr. 16038.22	

BEGROOTING 1895.

Zij werd vastgesteld in :

Ontvangsten op	fr. 62543.02
Uitgaven op	» 62222.20
Overschot fr. 320.82	

In 1895 is het aandeel der stad Turnhout tot vorming van het gemeenzaam fonds op fr. 5148.65 gesteld.

Onderstanden, uitdeelingen.

In 1894 bestond de dienst der officieele bedeeing hoofdzakelijk :

In geld	fr. 13000.—
In brood en andere eetwaren	» 11604.93
In kleederen, lijnwaad, beddegoe1	» 979.81
In geneesmiddelen	» 2137.38
Jaarwedden der genees-, heel- en vroedmeesters	» 3000.—
Mondkosten der bestedelingen	» 14800.—
Voor huishuren	» 3000.—

Wij zijn gelukkig te bestatigen dat, voor de eerste maal sinds jaren, de rekening van het Bureel van Weldadigheid sluit met het merkelyk overschot van fr. 16038.22 c.

De bijzonderste bezuinigingen werden gedaan op de uitdeelingen in geld, brood en andere eetwaren.

Daarbij werd er op de toelaag der stad van 1000 franks, voor armen in vreemde gemeenten geholpen, slechts 80,06 fr. uitgegeven, en het voorziene krediet

van 1000 franks aan vreemde behoefligen, in de stad verblijvende, bleef onaangeroerd.

De stadstoelagen aan het Bureel bleven behouden op de gezamentlijke som van 47150 franks.

Betwistbare zaken.

Geene.

Godshuizen.

BESTUUR.

Zonder verandering.

Roerende en Onroerende goederen.

Voor de gezondheidswerken in Ste-Elisabeth's Gasthuis, waarover wij verleden jaar gewaagden, heeft de Provincie, en derhalve ook de Staat, hare tusschenkomst op een zesde bepaald, 't zij 1764 fr.

Giften en legaten.

Het St-Petrus Godshuis ontving eene gift onder levenden van 1000 franks, door Mejufvrouw Ida Victoria Van der Heyden, particuliere alhier woonachtig, met last eener jaarlijksche mis tot lasenis van de zielen harer overledene ouders, en na haren dood, tevens tot harer ziele lasenis.

Aankoopingen, verkooping, mangelingen.

Het Bestuur der Godshuizen gaat voort, mits de wettelijke machtiging, in zijn besluit verschillende gedeelten bouwland te verkoopen, langsheen den steenweg op Hoogstraeten en in de Hannuitstraat, en waarop door de aankoopers huizingen zijn gebouwd.

Er werd aldus verkocht namens Ste-Elisabeth's Gasthuis :

1^e Aan den Heer Alfons Boone, notaris ter stede, de perceelen wijk P, nrs 386 en 387, en wijk B, nr 774, groot samen 96 aren 85 centiaren, aan den eenigen prijs van 2800 franks.

2^e Tegen den steenweg op Hoogstraeten, van het perceel wijk P, nr 66H :

Aan den Heer H. Jansens, 3 aren 10 centiaren, aan den prijs van 375 franks de are.

Aan den Heer J. F. Weygers, 3 aren 30 centiaren, aan denzelfden prijs.

Aan den Heer Jos. Clymans, id. id. id.

Aan den Heer Fr. Maes, 5 aren 40 centiaren, aan denzelfden prijs.

3^e In de Hannuitstraat, van het perceel wijk Q, nr 480M :

Aan den Heer J. Pouillon, 2 aren 10 centiaren, aan den prijs van 300 franks de are.

Aan den Heer L. Gijs, 5 aren 30 centiaren, aan denzelfden prijs.

Namens het Begijnhof werd er eene mangeling aangegaan van 16 aren 70 centiaren van het perceel wijk B, nr 1021, tegen het perceel nr 1013Y van dezelfde wijk, groot 8 aren 35 centiaren, in eigendom bij den Heer H. Lenaerts, koopman ter stede.

Aflegging en aanlegging van kapitalen.

Zonder verandering.

Comptabiliteit.

De begrotingen voor 1895 zijn vastgesteld als volgt:

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Gasthuis	fr. 27891.54	fr. 27794.07	fr. 97.47
Godshuis	» 35038.37	» 34993.55	» 44.82
Begijnhof	» 17086.56	» 17058.82	» 27.74
	<u>fr. 80016.47</u>	<u>fr. 79846.44</u>	<u>fr. 170.03</u>

De nedergelegde rekeningen over 1894 bedragen :

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Gasthuis	fr. 31094.38	fr. 25638.87	fr. 5455.51
Godshuis	» 25039.43	» 24262.16	» 777.27
Begijnhof	» 18553.89	» 17071.47	» 1482.42
	<u>fr. 74687.70</u>	<u>fr. 66972.50</u>	<u>fr. 7715.20</u>

Betwistbare zaken.

Geene,

Begijnhof. — Fondatie en Infirmierij.

Acht zieke of gebrekkige begijnen worden in de Infirmierie onderhouden.

De Fondatie telt nog steeds negen kostgangsters.

Ste-Elisabeth's Gasthuis.

Het gesticht telt thans twintig religieusen.

Wij volbrengen eenen aangenamen plicht met de zusters-ziekedienststers te bedanken voor de liefderijke zorgen en de zelfsverloochening, die zij hebben betoond tijdens het verblijf der zieke soldaten in het Gasthuis, van 3 tot 9 september laatst.

Voor 1895 is de onderhoudsprijs bepaald op 1.83 fr. daags.

Bij toepassing van artikel 8 der wet van 27 November 1891 op den openbaren onderstand, is de prijs van den arbeidsdag in 1895, door koninklijk besluit van 11 maart, op 1.72 fr. vastgesteld.

Men onderhield ten laste van :

Turnhout	259	personen.
Andere gemeenten	6	»
Staat	3	»
Voor hunne penningen	20	»

Samen 288 personen.

St. Petrus Godshuis.

Het cijfer der bestedingen klom dit jaar tot 143. Tien kloosterzusters blijven in het gesticht gebezigd. De stad betaalde voor den onderhoud der ouderlingen en weezen fr. 8727.15.

Zinneloozen, blinden en doofstommen.

Hiervoor verwijzen wij naar ons verslag van verleden jaar.

Bedelaarswerkhuisen.

In het toevluchtshuis te Wortel betaalde men 546.96 franks, terwijl aan de landbouwkolonie te Mèrxplas door de stad fr. 1254.00 werd uitbetaald.

Het gemiddeld getal bedelaars, opgesloten ingevolge eene veroordeeling, beliep tot zestien.

Weldadigheidsscholen.

Te Reckheim en te Ruysselede zijn samen twee personen opgenomen, voor dewelke 310.25 fr. is betaald.

TITEL V.

E E R E D I E N S T.

Geestelijkheid.

Op St.-Jozefsdag laatst overleed alhier, na eene kortstondige ziekte, de zeer eew. heer J. B. Pittoors, sinds September 1889 Pastoor-Deken van St. Pieter.

Dit vroegtijdig afsterven, in den bloei der jaren en in het volle der geestelijke zending, verwekte de grootste verslagenheid in de stad.

Ook had zijne plechtige ter aarde bestelling plaats onder algemeene deelneming.

Al de openbare Besturen, de Gemeenteraad aan het hoofd, al de maatschappijen, kringen, gilden en bonden zonder uitzondering, ja, gansch Turnhout rekende het zich ten plicht den lijkstoet te vergezellen, die het stoffelijk overschot van den diepbetreurden afgestorvene ter laatste rustplaats geleidde.

Tot deszelfs opvolger benoemde Zijne Eminentie de Kardinaal-Aartsbisschop, den eerwaarden heer Victor Adams, onderpastoor in St. Pieter te Turnhout.

Dezes plechtige intrede, onder dezelfde algemeene deelneming als bij het afscheid van zijnen voorganger, had plaats op 29 April 1895.

De eerwaarde heer P. Verschuieren, onderpastoor

in St. Pieter, is door Zijne Eminentie aangeduid tot het stichten eener tweede parochie voor het centrum.

Het terrein tot het bouwen der kerk is reeds gekozen, en alles doet voorzien dat welhaast het ontwerp zal verwezentlijkt worden.

De eerwaarde heer J. F. Van Mechelen, professor in het Collegie St. Jan Berchmans te Antwerpen, is in den loop der maand Augustus tot onderpastoor in St. Pieterskerk genoemd.

Kerkfabrieken.

In het Kerkfabriek van O.-L.-Vrouw te Severdonck, is, uit oorzaak van ziekelijken toestand, de heer H. Sels vervangen door den heer Fr. Claessen.

Rekeningen — 1894.

a. ST-PETRUS-KERK.

Deze is goedgekeurd in :

Ontvangsten	fr.	20121,20
Uitgaven	»	21434,21
		<hr/>
Malislot	fr.	1313,01

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Deze behield in :

Ontvangsten	fr.	692,11
Uitgaven	»	682,75
		<hr/>
Overschot	fr.	9,36

Begrootingen — 1895.

a. ST. PETRUS-KERK.

Zij houdt in :

Ontvangsten	fr.	19694,83
Uitgaven	»	19525,50
		<hr/>
Overschot	fr.	169,33

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Zij bedraagt in :

Ontvangsten	fr.	2834,66
Uitgaven	»	2821,52
		<hr/>
Overschot	fr.	13,14

Roerende en onroerende goederen.

Zonder verandering.

Giften en legaten.

Er werden geene giften of legaten gedaan.

Kapitalen.

Deze zijn dezelfde gebleven.

TITEL VI.

OPENBAAR ONDERWIJS

College van Humaniteiten.

Het gouden jubelfeest van St. Jozef's College, bij zijn vijftigjarig bestaan, werd in onze stad plechtig gevierd op Dinsdag 23, en Woensdag 24 April 1895.

Het programma der feestelijkheden van die schoone dagen was goed opgevat, en mocht den meesten bijval, zoo van ingezetenen als van oudstudenten en vreemdelingen, verwerven.

Moge dit bloeiend gesticht immer schitteren op de baan van voorspoed en degelijk onderricht, tot luister onzer stad en heil van Kerk en Vaderland!

Staats middelbare school.

Bij koninklijk besluit van 8 Juni 1895, is de eerwaarde heer Victor Adams, Pastoor-Deken, tot lid van het besturend bureel buiten den raad aangesteld, in vervanging van den eerwaarden heer J. B. Pittoors, overleden.

Het onderwijzend personeel is hetzelfde gebleven.

197 leerlingen hebben gedurende het afgelopen jaar de lessen bijgewoond, waarvan 69 de cursussen van middelbaar onderwijs, en de overige, die van de voorbereidende klassen hebben gevolgd.

GEMEENTE LAGER ONDERWIJS.

Het personeel der gemeentescholen, zoo voor jongens als meisjes, is hetzelfde gebleven.

In de gemeente jongensschool zijn voor het schooljaar 1895-1896, negen-en-tachtig inschrijvingen genomen.

In de gemeente meisjesschool bedraagt dit getal 314, en in de gemeente bewaarschool 282.

Onderstanden voor het lager onderwijs.

In 1894 hebben wij voor toelaag ontvangen :

Van den Staat, als gewone	fr.	19066,—
Id. als bijvoeglijke	»	2000,—
Van de Provincie	»	2000,—
Van den Staat voor de bewaarscholen	»	1860,—

De schoolgelden in de gemeente en aangenomene scholen beliepen in 1893-1894 tot frs. 1827,50, en in de gemeente bewaarschool 129 franks.

De inning dezer gelden wordt voortaan door de zorgen van ons bestuur verricht, tot ontlasting van het onderwijzend korps, en meerdere waarborg tegenover de familiën.

De organieke wet op het lager onderwijs van 15 September 1895 zal in dezen dienst eene gansche verandering doen ontstaan waarover wij ons te naaste jaar beter zullen kunnen uiten.

Bijzonder lager onderwijs.

In de stedelijke begrooting voor 1895 zijn de volgende toelagen ingeschreven :

Aan de aangenomene jongensschool, bestuurd door den heer Ad. Fr. Jacobs, fr. 24950,—.

Aan de aangenomene meisjesschool, onder bestuur van Mej. Phil. Moerman, fr. 12300,—.

Aan de aangenomene gemengde school te Severdonck, door Mej. M. Van Haver bestuurd, fr. 1700,—.

Volgens de nedergelegde inschrijvingslijsten zal het getal leerlingen in deze scholen in 1894-1895 bedragen :

Jongens.	1008 kinderen
Meisjes.	691 »
School te Severdonck	76 »

De aangenomene jongensschool is overgebracht naar de Warandestraat, waar ruime lokalen en uitgebreide speelplaatsen worden aangetroffen.

Een onderwijzer, de heer Ed. Andriesen, heeft de school verlaten, terwijl er drie andere, de heeren D. Krick, J. Spaeninckx en C. Van Elsacker, werden aangesteld.

Het getal kosteloze inschrijvingen bedroeg 885 voor 1894-1895 ; dit der leerlingen mits betaling 39.

In den algemeenen prijskamp voor Godsdienst in 1895, bekwamen de 44 mededingers benoemingen, waarvan 22 eerediploma's, 14 diploma's en 8 eervolle meldingen.

De aangenomene bewaarschool bleef even talrijk bezocht, daar steeds 400 kinderen onderwijs en voeding genieten.

De school der nonnen van het H. Graf, telde insgelijks nagenoeg 550 leerlingen.

Bijzondere Kostschool.

Het pensionnaat van het H. Graf telde in 1894-1895 nogmaals veertig kostgangsters.

Nijverheid-, Ambacht- en Normaalscholen.

De heer P. Haeck, leeraar aan Staatsmiddelbare school, heeft alhier uit eigen beweging eenen leergang geopend van mathesis en natuurkundige wetenschappen, in verband met het teekenonderricht, en vormende het eerste beginsel eener nijverheidsschool.

Tot het geven zijner lessen werd hem een lokaal der gemeente jongensschool voorbeschikt, terwijl eene kleine uitgaaf werd voorzien tot het bestrijden der onkosten.

TITEL VII.

SCHOONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN, LETTEREN.

Teekenschool.

Het onderwijzend personeel onderging geene verandering.

De school blijft den weg van vooruitgang bewandelen.

Het Staatsbestuur schonk dit jaar zes eeremetalen tot belooningen in de prijskampen.

Voor de winterleergangen bleef het getal leerlingen 260 bedragen, terwijl voor de zomerlessen 70 inschrijvingen werden gevraagd.

Muziekschool.

Zij maakt voortdurend loffelijke vorderingen. De concerten door het jaar hadden eene bijzondere aantrekkelijkheid; ook op de prijsdeeling verwierf de school den meesten bijval.

Doch bijzonder moeten wij melding maken van het symphonisch concert, dat op zondag, 1 september 1895, des avonds op het kiosk der groote markt werd gegeven, ter eere van den heer Minister van Oorlog, die met zijnen generalen staf alhier zijn verblijf had genomen, bij gelegenheid der groote krijgs-oefeningen.

Gansch de bevolking was dien avond te been, en den heer Bestuurder werd door luitenant-generaal Brassine openbare hulde voor zijne puike uitvoeringen gebracht.

In het afgelopen jaar telde de school nagenoeg 100 leerlingen, verdeeld in beoefenaars van strijken en blaasinstrumenten, die te zamen met al de anderen de notenleer volgden.

Letterkundige Genootschappen.

Deze bestaan ter stede niet.

Oudheden.

Zonder merkwaardigheden.

Muziekgezelschappen.

Ter gelegenheid der kermisfeesten van de maand Augusti, gaven de maatschappijen « De Onafhankelijken » « De Xaverianen » « De Turnkring » en de « Katholieke Volksbond » openbare concerten op het kiosk.

Zij ontvingen ieder eene zilveren medaille, versierd met de wapens der stad.

Wij drukken hier onzen dank uit voor hunne gekende bereidwilligheid, tot het opluisteren onzer stadsfeesten.

De Katholieke Volksbond, nog jeugdig in zijn bestaan, doch bij de duizend leden tellende, schafte zich een eigen en ruim lokaal aan in de St-Antoniusstraat, en richtte eene spaar- en koorafdeeling in.

De koninklijke maatschappij « Orpheus, » evenals de « Echo de la Campine » besloten tot het betrekken van nieuwe en ruimere lokalen, dewelke in den aanstaanden winter zullen ingehuldigd worden. Ook de vlaamsche katholieke « Turnkring » betrok een nieuw lokaal, en gaf te dier gelegenheid een gouwfeest, met de welwillende medewerking van eenige vriendenmaatschappijen.

TITEL VIII.

GEZONDHEIDSDIENST.

Openbare gezondheidsgesteltenis.

Wij hebben het genoeg te bevestigen dat de algemeene gezondheidstoestand der stad voortdurend gelukkig blijft.

Er hebben geene aanstekelijke ziekten geheerscht en de sterfgevallen zijn niet tot het gewone geklommen.

Koepokinentingen.

De herhaalde beramingen op het stuk hebben nog tot geenen uitslag geleid.

Wij moeten derhalve verwijzen naar hetgene wij in ons vorig verslag deswegens gewaagden.

Reinigheidsdienst.

Zonder verandering.

Begravenissen.

De dienst van het vervoer der lijken blijft onveranderd.

Rampen en ongelukken.

Geene meldenswaardige rampen noch ongelukken hadden er plaats.

Brandspuitdienst.

Dit jaar had in onze stad het wederlandsch congres plaats der Sapeur-pompierkorpsen van België. Ditzelve werd gehouden op 15, 16 en 17 Juni 1895; de oefeningen werden gegeven door korpsen van Berchem, Dendermonde, Diest, Lokeren, Merxplas (colonie), Oud-Turnhout, Temsche, Schaerbeek en Turnhout.

Op het Congres waren nog meerdere afgevaardigden aanwezig; tot zelfs de brandweer van Utrecht had eene deputatie gezonden.

Niet minder dan negen en dertig korpsen waren in den stoet van 16 Juni aanwezig. Al de muziekmaatschappijen der stad hadden het hunne bijgedragen tot deszelfs opluistering; ook was de geestdrift der bevolking en der deelgenoten algemeen, en verwierf het feest eenen onverwachten, doch welverdienden bijval. Na den gewonen omgang had de ontvangst plaats ten Stadhuize, en werd het welkom door den heer Burgemeester in gevoelvolle woorden toegeroepen, waarop door den heer Voorzitter van den Bond der belgische brandweerkorpsen en meer anderen, geestdriftig werd geantwoord.

De oefeningen die daarop volgden aan het huis, hiertoe opzettelijk ter Grootte Markt opgetimmerd, werden door eene ontelbare menigte gevolgd, en alle

de werkzaamheden, bijzonder de laatste, door ons vrijwillig pompierskorps, getuigden van de ervarenheid der deelnemende korpsen.

Aan iedere deelnemende maatschappij werd daarna eene herinneringsmedalie en een diploma overhandigd, terwijl verschillende premiën tusschen hen werden verdeeld. Des avonds had er een groot banket plaats in de bovenzalen van het Stadhuis, dat te dier gelegenheid schitterend was verlicht.

Des anderendaags, bij het sluiten van het congres, begaven zich de bondgenoten naar de Landbouwkolonië van weldadigheid te Merxplas, alwaar hun de gulste ontvangst te beurt viel.

Wij kunnen niet nalaten hier opentlijk onzen dank te brengen aan ons vrijwillig pompierskorps, niet alleen voor de onschatbare diensten die het onze medeburgers ten tijde van ramp bewijst, maar nog te meer voor het wijs beleid waarmede het de bovengemelde feestelijkheden heeft ingericht en voleind, tot vreugd en welvaart onzer inwoners, en tot voorspoed der verbondene korpsen.

Ook onzen dank aan de bevolking, die gedurende die dagen andermaal heeft getoond, dat zij hare aloude faam van gastvrijheid waardig blijft.

Ten bewijze lasschen wij de volgende briefwisseling in :

FÉDÉRATION
DES
CORPS DE SAPEURS-POMPIERS
DE
BELGIQUE

No 551

—
CONGRÈS de Turnhout
—

Termonde, le 22 juin 1895.

*Messieurs les Bourgmestre
et Echevins.*

Au nom de tous les membres de notre Fédération, qui ont passé en votre ville les journées inoubliables des 15, 16 et 17 de ce mois, nous avons l'honneur de vous exprimer notre entière reconnaissance pour l'accueil si plein de cordialité qui leur a été fait, et pour l'appui tant moral que matériel que vous avez bien voulu nous prêter.

Nous ne saurions distraire de nos remerciements l'excellente population de Turnhout qui, elle également, nous a donné des preuves non équivoques et non interrompues de la plus vive sympathie.

Nous vous prions, Messieurs les Bourgmestre et Echevins, de bien vouloir agréer avec l'expression réitérée de notre entière

reconnaissance, celle de notre plus haute considération.

Le Secrétaire general, Le Président,
(s.) RAIMOND STAES. EDOUARD BOUWENS.

A Messieurs les Bourgmestre et Echevins de la ville de Turnhout.

Wij gaven het volgend antwoord :

PROVINCE D'ANVERS

VILLE DE TURNHOUT Turnhout, le 24 juin 1895.

Cabinet de M. le Bourgmestre

Nr 48422 L^a A

Messieurs,

Les sentiments de reconnaissance que vous exprimez dans votre lettre du 22 de ce mois, et dans lesquels vous associez notre population et l'autorité communale pour l'accueil sympathique qui vous a été fait au récent congrès, sont trop flatteurs pour que nous ne considérerions pas comme un très agréable devoir de vous remercier immédiatement de tout cœur pour votre bienveillante attention.

Nous apprécions au plus haut degré vos témoignages spontanés de satisfaction géné-

rale, et il nous sera agréable de porter à l'ordre du jour du conseil communal les remerciements de la Fédération que vous avez l'honneur de présider.

Nous espérons que les travaux du congrès porteront leurs fruits, que tous les corps de sapeurs-pompiers de Belgique resserreront encore les liens de fraternité qui les unissent si heureusement, et que le but élevé de l'œuvre, le sauvetage en général, et spécialement l'organisation de secours en cas d'incendie, soit atteint à la plus grande satisfaction des corps fédérés et des populations confiantes dans leurs constante sollicitude et dans leur dévouement empressé.

Agréez, Messieurs, avec l'expression de nos sentiments, l'assurance de notre haute considération.

Par ordre :
Le Secrétaire,
(s.) H. PEETERS.

Le Bourgmestre,
(s.) P. DIERCKX.

A Messieurs les Président et Membres de la fédération des corps de Sapeurs-pompiers de Belgique à Termonde.

De stad had tot dit doel eene buitengewone toelaag gestemd van 2000 franks ; ook de provincie

heeft eene toelaag vergund van 1000 franks, om de gerezene kosten te helpen bestrijden.

Bij het vaststellen der stedelijke begrooting voor 1895, 'zijn de jaarlijksche kosten van onderhoud van het materieel en van de kleeding der manschappen, ten laste der stadskas, gebracht op 1000 franken.

Ook is er eene som van 500 franks voorzien, tot het aanzuiveren der achterstallige rekeningen.

TITEL IX.

JUSTICIE, OPENBARE VEILIGHEID EN GEVANGENIS.

Politie.

Het personeel heeft geene verandering ondergaan.

De agent Jac. Van Ackerbroek is tot de eerste klas verheven, met eene jaarwedde van 1000 franks, en de agent Pct. Hoymans, tot de tweede met 900 franks wedde.

Misdaden, overtredingen, aanhoudingen.

Van 1 September 1894 tot 1 September 1895 zijn er 733 processen-verbaal opgemaakt, verdeeld in 476 voor boetstraffelijke feiten, en 257 van bestuurlijken aard, te weten ;

Aanslag tegen eerbaarheid.	4
Eerrooverij.	2
Misbruik van vertrouwen	2
Aftuggelarij	2
Dieverij van hout en strooisel	53
Id. van verschillende voorwerpen en hofvruchten	35
Vernieling van veldvruchten	9
Vernieling van afsluiting	36
Desertie	1
Huisdieverij met of zonder braak	79
Doodsbedreigingen	1
Aanrandingen.	2
Mishandelingen, beledigingen en smaadwoorden	68
Opstand, bedreigingen, smaad aan de politie	16
Ongemuilbande honden.	22
Naakt zwemmen.	1
Dronkenschap	71
Herbergen	19
Straatschennis en ruststoornis	24
Andere overtredingen aan gemeente en provinciale reglementen	22
Bedelarij en landlooperij	2
Banbreuk.	5
	Samen 476
Huiszoekingen	3
Onderzoek en opzoekingen.	79
Bevel van aanhouding.	148
Ongelukken.	5
Brandrampen	6
Zelfmoord	3
Drenkeling	3
Moed en zelfopoffering	1
Zinneloosheid	0
De Commodo en Incommodo	9
	Algemeen totaal 733

Ordonnantiën en reglementen.

Zonder verandering.

Gevangenhuis.

Het personeel is hetzelfde gebleven.

Bevolking op 1 Januari 1894.	24
Ingekomen	1158
Vertrokken	1145
Bevolking op 31 December 1894	37
Dagen van opsluiting	12202
Zieke gevangenen.	2
Onderhoudsdagen in de infirmerij.	12
Vervoerd naar het Burgerlijk Gasthuis.	1
Overleden in hetzelfde	1

Paspoorten.

Op het bureel van bevolking zijn 10 bewijzen van eenzelvigheid afgeleverd.

Werkmansboekjes.

Men vroeg 43 werkboekjes, en 263 livretten voor minderjarigen, in uitvoering der wet van 13 September 1889.

Aanplakkingen, openbare roepers.

Zonder verandering.

Loterijen.

De tombola-loterij, ingericht door « Armbus in den Spiegel », behoorlijk bemachtigd door het stedelijk bestuur, bracht de ruime som op van 1850 fr.

Wij verleenden ook machtiging tot het houden eener tombola voor de missiën in Punjab (Engelsch Indië), en tot uitbreiding van den hofbouw aan de maatschappij « Dodonæa. »

TITEL X.

Militie.

Dit jaar zijn er 197 jongelingen ingeschreven om deel te nemen aan de loting voor de nationale militie. Op reclaam als Nederlander, zijn er vier, en als onwaardig voor ondergane veroordeelingen, drij doorgehaald, zoodat het getal lotelingen 190 bleef bedragen.

Het aandeel te leveren manschappen beliep tot 41 voor onze stad.

Militieraad.

Met de 190 lotelingen waren er nog 226 uitgestelden van vorige jaren voor den militieraad geroepen.

Twee ontslagenen van vroegere jaren verzochten vernieuwing hunner voorloopige vrijstelling.

Van de vrijgestelden van vorige jaren, werden er 15

tot den dienst geschikt bevonden, zoodat er door de lotelingen van 1895 nog 26 mannen te leveren bleven.

De toestand der manschappen was uiterst gelukkig, want het laagste nummer 227 zijnde, was het hoogste dienstplichtig nummer slechts 275, terwijl het hoogste der klas 416 was.

Voor de jongelingen van 1895 verleende men daarboven twee vrijstellingen uit hoofde van dienst eens broeders, vier als onmisbare steun hunner moeder-weduwe of hunner ouders, ééne als eenig kind onbemiddeld.

Geene milicianen deden zich vervangen door het Departement van Oorlog.

VERDEELING VAN HET CONTINGENT.

De ingelijfde manschappen werden aangeduid tot de volgende korpsen :

1 ^e Linierregiment	3
2 ^e id.	3
3 ^e id.	3
5 ^e id.	2
6 ^e id.	4
7 ^e id.	3
8 ^e id.	1
9 ^e id.	2
10 ^e id.	4
11 ^e id.	2
12 ^e id.	3
Carabiniers.	1

1 ^e Jagers te voet	1
1 ^e Artillerie.	1
7 ^e id.	1
1 ^e Jagers te paard	2
3 ^e Lanciers.	1
4 ^e id.	1
Genie	1
Bataillon van administratie	1
Regiment van den trein.	1
Samen	<u>41</u>

Geleerdheid der lotelingen.

Volgens verklaring der lotelingen, tijdens de inschrijving door hen zelven gedaan, wordt de graad hunner geleerdheid vastgesteld als volgt :

Lezen, schrijven en cijferen.	149
Lezen en schrijven.	0
Alleenlijk lezen	4
Ongeleerden	<u>44</u>
Samen	197

Burgerwacht.

Deze blijft oningericht.

Groote Krijsoefeningen 1895.

Voor de eerste maal sedert lange jaren werd onze stad door de troepen, die deel aan de groote krijsoefeningen in 1895 namen, bezet.

Een vijandelijk leger, onder bevel van den heer Luitenant-Generaal Ungricht, zou uit het kamp van

Beverloo vertrekken, om eenen aanval te wagen tegen de versterkingen der Stad Antwerpen.

Deze kolom zou zich bewegen tusschen den « sector » van den IJzerenweg van Antwerpen op Breda en de vaart van Antwerpen naar Turnhout, langs St.-Job-in-'t-Goor.

Aldus zouden de twee vijandelijke legers zich ontmoeten naastbij de nieuwe koepel van de ruime schietbaan te Brasschaet, alwaar de eindslag werd geleverd op 12 September 1895.

Dientengevolge vatte alhier post op Zondag, 1 September, de heer Luitenant-Generaal Brassine, Minister van Oorlog, die als opperscheidsrechter over de bewegingen optrad.

Gevolgd van zijnen generalenstaf, kwam de heer Minister met bijzonderen trein uit Brussel alhier aan op het middaguur, en werd tot in de standplaats van den Staatsspoorweg door het Schepencollegie te gemoet gegaan, en door den heer Burgemeester, namens het Magistraat en de Bevolking, verwelkomd.

Na een gepast antwoord van den heer Minister, en de gebruikelijke voorstellingen, nam de Generale Staf zijnen intrek bij de voornaamste ingezetenen en in de hotels.

Al de huizen waren bevlagd, het Stadhuis verlicht, en op het Kiosk ter Grootte Markt had des avonds te

8 ure een symphonisch concert plaats door de Stads-muziekschool, hetwelk door de gansche bevolking en de Stafofficieren geestdriftig werd toegejuicht.

Ook deed de heer Minister zich den heer Emiel Verrees, bestuurder der school, voorstellen.

's Anderendaags hadden er in den omtrek verschillende verkenningen plaats, en werd alhier het 2^e regiment jagers te paard ingekwartierd.

Des avonds gaf het muziekkorps van zelfde regiment een buitengewoon schoon concert op het Kiosk, waarbij wederom de geheele bevolking was opgekomen.

Dinsdag in den vroegen morgen, verliet de heer Minister met zijne Staf, ook het 2^e regiment jagers te paard, onze stad, om langs Merxplas hooger op te trekken.

In den namiddag van denzelfden dag kwam alhier de zware aanvallende legertros binnen, bestaande uit nagenoeg 450 officieren en ongeveer 8500 mannen, tellende vier linieregimenten, acht batterijen van het 1^e regiment artillerie, afdelingen van het Geniekorps, der Administratie, der Carabiniers, Lanciers, enz.

Onmogelijk den geestdrift te beschrijven die bij dezen inval onze bevolking bezielde.

De aloude geroemde gastvrijheid onzer inwoners, op dewelke wij in dit vooruitzicht een beroep hadden

gedaan, deed zich nooit of nimmer duidelijker kennen.

Eenieder, rijk en arm, wedieverde om de vermoeide, ja afgematte soldaten met eten en drinken om het meest te vergasten. Honderden huisgezinnen namen vrijwillig de nochtans regelmatig in scholen en zalen gelegerde troepen bij zich, deden vrijwillig afstand van hunne bedden en haardsteden, ja, gaven alles ten beste voor het Leger.

Door bijzonder order van den heer Minister van Oorlog, werd des anderendaags algemeene rust verleend uit oorzake der aanhoudende en drukkende hitte, zoodat nog des Woensdags onze stad met denzelfden legertrios bleef bezet.

Daar het Hoofdkwartier zijnen intrek op het Stadhuis had genomen, werd er Dinsdags 's avonds een schoon concert gegeven door het muziekkorps van het 1^e Linieregiment, en 's Woensdags, te 5 ure, door dit van het 4^e Linie.

's Woensdags 's avonds, te 8 ure, werd de reeks concerten gesloten door het muziek van het 2^e Linieregiment, waarna een militaire aftocht bij fakkellicht langs de bijzonderste straten werd gehouden door hetzelfde korps, voorafgegaan door trommelaars en hoornblazers.

Telkens was het Stadhuis algemeen verlicht en verdrong zich ter Grootte Markt eene ontelbare menigte.

Donderdag 's morgens rond zeven ure, verliet de gansche kolom onze stad om er niet meer weder te keeren.

Nog denzelfden dag deden wij op onze muren het volgend manifest aanplakken, dat wij ter vereeuwiging voor onze nazaten, met fierheid inlasschen :

Aan de inwoners der Stad Turnhout.

Geachte Medeburgers,

Het is met een oprecht geluk dat ik de eer heb UEd. mededeeling te geven van den brief, dien ik ontvang van den Hoogachtbaren Heer Luitenant-Generaal Ungricht, Bevelhebber der eerste Legerafdeeling, bij zijn vertrek uit Turnhout :

*A Monsieur le Bourgmestre
de Turnhout.
1re Division d'Armée.*

Etat-Major

*Quartier-Général à Turnhout,
le 5 Septembre 1895.*

Monsieur le Bourgmestre,

En quittant la ville de Turnhout dont la population a fait à la première division d'armée, un accueil réellement touchant et si désintéressé, je me fais un plaisir et un devoir de vous exprimer les remerciements et la reconnaissance de nos officiers et de nos soldats et vous

*Aan den Heer Burgemeester
van Turnhout.*

*1e Legerafdeeling.
Algemeene Staf*

*Hoofdkwartier Turnhout,
den 5 September 1895.*

Mijnheer de Burgemeester,

Bij het verlaten der stad Turnhout, wier bevolking aan de eerste legerafdeeling eene oprecht aandoenlijke en zoo belanglooze ontvangst heeft gebracht, acht ik het mij een genoeg en eenen plicht u de dankbetuigingen en de erkentelijkheid onzer officieren en soldaten uit

prie d'être leur intreprète auprès de vos administrés.

L'armée, dans des manifestations de sympathie telles que celles dont elle vient d'être l'objet, trouve des compensations consolantes et puise une force morale qu'elle saura employer si cela est nécessaire.

Agréçz, je vous prie, Monsieur le Bourgmestre, l'expression de ma très haute considération.

Le Lieutenant-Général
Commandant,
(Signé) UNGRICHT.

te drukken, en u te verzoeken hunne gevoelens bij uwe bestuurden te vertolken.

Het leger vindt in dergelijke deelnemende betoogingen vertroostende vergeldingen, en put er eene zedelijke kracht, die het in tijd van nood zal weten te gebruiken.

Aanvaard, Mijnheer de Burgemeester, de verzekering mijner zeer hooge achting.

De Luitenant-Generaal
Bevelhebber,
(Geteekend) UNGRICHT.

Insgelijks heeft, van zijnen kant, de Hoogachtbare Heer Luitenant-Generaal Brassine, Minister van Oorlog, en tijdens zijn verblijf met den Staf der Krijgsoefeningen in onze stad, en opnieuw bij zijn vertrek, mij verzocht, aan de gansche bevolking van Turnhout, zijne hartelijkste en levendigste dankbetuigingen te betoonen voor het uitmuntend onthaal aan allen gedaan.

De sympathieke gevoelens van Turnhout voor het Belgisch Leger, zullen steeds bij hetzelfde en bij den heer Minister in alleraangenaamste herinnering blijven.

DE BURGEMEESTER,
P. DIERCKX.

Turnhout ten Stadhuize, 5 September 1895.

TITEL XI.

OPENBARE BELASTINGEN. — JAAR 1895.

Kadaster.

Zonder verandering.

Rechtstreeksche belastingen.

GRONDBELASTING.

Er waren 1040 artikelen.

Zij bracht op :

In principaal voor den Staat	fr.	40316.49
In opcentiemen voor de provincie 11	»	4434.79
» voor de gemeente 52	»	20964.49

Algemeen totaal fr. 65715.77

Het belastbaar inkomen, tot grondslag dezer belasting dienende, bedroeg fr. 575951.28

PERSONEELE BELASTING.

Men telde 932 belastingschuldigen.

Het lastkohier bevat in :

Hoofdsom ten profijte des Staats	f..	30654.24
Opcentiemen voor den Staat 15	»	4596.63
Opcentiemen voor den Staat, 20 op het principaal der huurwaarde	»	1741.58
Opcentiemen voor de provincie 16	»	4904.70
» voor de gemeente 52	»	15940.29
Boeten, opnemingen en schattingen	»	47.02

Algemeen totaal fr. 57884.46

ONTLEDING.

Huurwaarde :	fr. 174158.00
Deuren en vensters :	1230 aan 1 frank.
	9233 » 1.10 frank
Mobilair :	fr. 432456.00
Dienstboden :	92 aan 8 frank.
	143 » 10 »
	66 » 20 »
	26 » 25 »
	2 » 30 »
	9 » 10 »
	<hr/>
	338
Paarden :	10 aan 10 franks.
	49 » 20 »
	13 » 50 »
	2 » 60 »
	1 » 100 »

PATENTEN.

Er waren 1054 patentplichtigen.

Hoofdsom voor den Staat	fr. 12784.02
Opcentiemen voor den Staat 20	» 2556.39
» voor de provincie 4	» 511.41
» voor de gemeente 39	» 4986.27
	<hr/>
Algemeen totaal fr.	20838.09

Er zijn dit jaar ten bureele van den Rijksontvan-
ger acht-en-twintig aangiften gedaan door tappers of
herbergiers, die een debiet openden mits betaling
van 100 franks vergunningsrecht.

PROVINCIALE BELASTINGEN.

Sterke Dranken.

262 herbergiers werden aangeslagen à rato van
19.50 fr., 8 slijters aan 26 franks, 't is te zeggen die
ook ten huize in 't klein verkoopen, en 2 aan 39 fr.

Het bedrag van den rol is fr. 5395.00.

Tabak en Sigaren.

Er zijn 97 debieten aan 6 fr., en 20 aan 24 franks,
waarvan het gezamenlijk bedrag tot fr. 1062 beloopt.

Honden.

136 aan 3 fr., 517 gewone aan 6 fr., 38 honden aan
20 fr.

De rol bedroeg fr. 4270 in totaal.

Trapwielrijders.

167 werden er aangegeven, die aan 15 fr. ieder,
2505 fr. betaalden.

De belasting op de machienen (beweegkrachten)
aan 2 fr. het paardenkracht, geeft 667 paardenkrach-
ten met eene opbrengst van 1334 fr.

De prachtpaarden, ten getalle van 13, à 20 fr. brach-
ten 260 frank op.

Provinciaal Landbouwfonds.

De primitieve rol bevatte 219 artikelen.
2 stieren, 1016 koeien en 16 ossen werden aange-
geven.

De belasting bracht op voor de stieren	fr.	2.20
id. id. koeien	»	1105.04
id. id. ossen	»	24.10
Samen fr.		1131.34

Accijsrechten.

Voor bieren en azijnen in 1893	fr.	30203.84
Voor bieren en azijnen in 1894	»	34537.28
Verschil in meer fr.		4333.44

De suppletieve rol van den eersten trimester 1895
houdt in personeel fr. 1281.99 verdeeld in 49 artikelen;
en in patent fr. 1286.44 verdeeld in 133 artikelen.

Degene van den tweeden trimester van dit jaar
behelst 13 artikelen op het personeel met fr. 417.24 en
54 op het patentrecht met 380.35 franken.

STEDELIJKE BELASTINGEN. — JAAR 1895.

15 o/o op het belastbaar inkomen der bewoonde huizen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen (1242 artikelen)	fr.	43183.65
Op paarden (278) en ossen (17)	»	4125.60
Op rijtuigen (76)	»	3125.00
Samen fr.		50434.25

Het kohier voor het onderhouden en verbeteren der
buurtwegen in 1895 bedraagt fr. 3244.78.
Er waren 1277 artikelen.

—*—
TITEL XII.

OPENBARE WERKEN.

—
Personeel.

Dit is hetzelfde gebleven.

Groote wegen en straten.

Na menigvuldige onderhandelingen tusschen het
Bestuur van Bruggen en Wegen en den Gemeente-
raad, is men het ten slotte eens geworden over de
lijnrichting der Gasthuisstraat, staatsbaan van Turn-
hout op Antwerpen. Deze is dan eindelijk bepaald
bij koninklijk besluit van 15 Juli 1895.

Derhalve zijn al de openbare wegen, zoo groote
als kleine afgepaald, ter uitzondering der provin-
ciale baan op Moll of Otterstraat. Dezer lijnrichting
is hoogst wenschelijk en wij verhoplen dat hieraan
gevolg zal worden gegeven.

Openbare verlichting. — Gaz.

De volgende tabel geeft een uitgebreid verhaal van het verbruik van gaz voor de openbare verlichting in 1894.

Maanden	Duur van verlichting der straten in uren	Onkosten in franks	Stadhuis en nachtwacht in kub. m.	Onkosten in franks	Onvoorziene uitgaven
Januari	57578	1151.56	182	36.40	40.00
Februari	45567	911.34	135	27.00	2 00
Maart	41328.30	826.57	140	28.00	
April	33103	662.06	118	23.60	
Mei	26976	539.52	96	19.20	
Juni	19637.30	392.75	65	13.00	
Juli	21396.30	427.93	87	17.40	3.10
Augustus	31190.30	623.81	101	20.20	5.50
September	38337.20	766.75	104	20.80	4.10
October	47910.30	958.21	164	32.80	10.00
November	54078	1081.56	189	37.80	2.60
December	61674.20	1233.48	214	42.80	
Totalen	478774.90	9575.52	1595	319.00	97.30

Markten

De Raad heeft in grondbegin besloten tot het houden eener markt voor zoete boter, en eener tweede maandelijksche veemarkt.

De markt voor de zoete boter zal voorloopig gehouden worden op de gewone Botermarkt, en aanvang nemen te 9 ure 's morgens,

Te dien einde zal de waag ingericht worden in een der lokalen van Stadsjongensschool, Nieuwstraat.

De markt zal des woensdags plaats hebben, en voor de eerste maal op 16 October aanstaande.

De tweede maandelijksche veemarkt is voorloopig bepaald op den 3ⁿ woensdag der maand, en voor de eerste maal op Woensdag, 16 October 1895.

De van ouds alom gekende maandelijksche veemarkt op den 1ⁿ Dinsdag der maand, blijft daarenboven ook behouden.

Vleeschhal.

De verpachting der plaatsen in de Vleeschhal bracht voor 1895 fr. 289,00 op.

Keurmeestersdienst.

Zonder verandering.

Gemeentekerkhof.

Het nieuw reglement der vergunnigen op het Gemeentekerkhof heeft voor uitwerksel gehad, dat reeds menige concessiën zijn aangevraagd geworden en verkregen. Het doel is aldus bereikt, te weten : eene verzeerde inkomst voor de Stad.

Openbare plaatsen en straten

Alles heeft zich bij den gewonen onderhoud bepaald.

Een gedeelte der verlengde Lange Begijnestraat is opnieuw opgenomen en hergekasseid.

In de Hofstraat is de aldaar bestaande waterleiding tijdelijk door houten « billes » overdekt.

Hetzelfde zijn wij zinnens in de Klinkstraat.

Op den hoek der Otter- en Beekstraten hebben wij, bij nakoming van het lijnrichtingsplan der kleine wegen, eenen aankoop van grond gedaan van 42 meters 24 centimeters vierkant grond.

De Beekstraat heeft daardoor eenen brederen ingang verkregen.

De overschotten van wegen langsheen de gemeentelijke buursteenwegen, zijn eindelijk aan de aangelanden tegen den aangenomen schattingsprijs afgestaan.

Na vervulling der wettelijke pleegvormen, is bij besluit der Bestendige Deputatie, dd^o 30 Juli 1895, de beraming des Gemeenteraads van 14 Mei 1895 goedgekeurd, waarbij de Naamlooze Maatschappij « La Turnhoutoise » nijveraer en eigenaar ter stede, machtiging verkreeg tot gedeeltelijke verlegging van den pad nr 255 van het Atlas der buurtwegen « Augustinusweg » leidende van den Kleinen Kruishuisvoetweg (Vianenstraat) naar de Papenbruggestraat.

De zaak der « Riolen, » in vorig verslag behandeld, kwam nog meermaals voor den Gemeenteraad.

Na wederzijdsche opmerkingen en verslagen door den opvatter van het ontwerp, en door den provinciaalen technischen dienst, zoude de Raad ten slotte een tegenstrijdig enkwest door beide partijen hebben verlangd, hetwelk echter door bijzondere omstandigheden geen plaats kon hebben.

Eindelijk is dan op 25 Maart laatst de Gemeenteraad andermaal vergaderd, en in overweging nemende de omstandige beweegredenen, van den eenen zooveel als van den anderen kant vooruitgezet, heeft dezelve bij meerderheid het stelsel « Serpentin » of leigracht aangenomen, moettende hetzelfde voldoening geven aan de gemeenten, benedenwaarts de rivier gelegen.

Op 14 Mei volgende nam de Gemeenteraad andermaal eene beraming, om de zaak bij het Hooger Bestuur regelmatig in te leggen, ten einde verder onderzoek, bijtreding door geldelijke middelen.

Rivieren en Waterloopen.

Reeds voor den winter van 1894-1895 hadden de 4^e reeks verbeteringswerken van de rivier « De Aa » een begin van uitvoering gekregen. Van af den Grooten Weert onder Gierle tot aan de Vischbeek onder Turnhout, waren de werken zoodanig gevorderd, dat de nieuwe brug ter streek « De Breem » op de scheidslijn tusschen Turnhout en Vosselaer nog werd voleind.

De Gemeenteraad, getrouw aan zijne vroegere beslissingen, legde het aantal der onkosten, 't zij fr. 1668,75 ten laste der Stadskas.

De ruiming der waterloopen is dit jaar uithoofde der bedoelde verbeteringswerken, vertraagd, en de tijdruimte is tot einde September verlengd geworden.

Een besluit der Bestendige Deputatie van 30 Juli 1895 keurt goed de beraming des Gemeenteraads van 14 Mei 1895, waarbij de heer Alf. Boone, notaris en eigenaar alhier, de toelating verkreeg, op zijnen eigendom in de Wieltjens onder Turnhout gelegen, de onbevaarbare waterloopen, genaamd Heizijsche- en Veldekensloopen gedeeltelijk te mogen verleggen.

Gemeentegebouwen.

Alles heeft zich bepaald bij den gewonen onderhoud; nochtans hebben wij aan het gebouw « Het Kasteel » de plate forme in zink, gansch hernieuwd.

Hiertoe werd in de Stadsbegrooting een buitengewoon krediet voorzien van 650 franken.

Bijzondere bouwingen.

Van 1 September 1894 tot zelfden dag 1895 gaven wij 23 machtigingen om te bouwen langsheen de groote wegenis, en 18 langsheen de stadsstraten.

TITEL XIII.

LANDBOUW.

Algemeen Overzicht.

De langdurige vorst, die tot bij April aanhield, vertraagde de bewinning in het voorjaar.

De maanden Mei, Juni en Juli waren alleszins gunstig. De aanhoudende droogte liet eenen vroegen oogst verhoppen en gaf gelegenheid het hooi droog in te schuren.

Echter in het begin der maand Augustus hadden wij aanhoudende regens, waardoor het aanrijpen van het graan vertraagde en de inschuring fel vermoeielijkte.

Dan volgde van af half oogstmaand eene aanhoudende droogte, die de inoogsting van haver, toemaat en aardappelen bijzonder heeft begunstigd.

Daarbij is de rogge goed van scheut en hoedanigheid; haar stroo is echter korter dan verleden jaar.

De tarwe is goed; de boekweit, op het einde der Junimaand door den vorst beproefd, geeft minder stroo.

De haver integendeel is goed gewassen en geeft veel stroo. Zij overtreft voorzeker in zwaarte en hoedanigheid degene van verleden jaar.

De aardappelplant had eenen weelderigen wasdom

verkregen, wanneer zij, evenals de boekweit, bijzonder op de hooge gronden, door den vorst werd verhinderd.

De weldadige regen, die in Augustus nederviel, kwam deze plant echter heropbeuren.

Hare opbrengst is doorgaans ver boven het gewone; zoo insgelijks van de klaver en het hooi, doch het toemaatgras bleef minder.

De aanhoudende droogte der gansche Septembermaand laat voor de spurrie en de rapen des najaars niet veel verhoppen.

Het hoornvee bleef vrij van ziekte; de groote voorraad voedsel, en het sluiten der grenzen deden den prijs nog opslagen.

De herziening van de standregelen van het Provinciaal Landbouwfonds is door den Provincialen Raad in zijnen gewonen zittijd gestemd.

Wij hebben reden te veronderstellen dat het oude fonds zal worden afgeschafft.

Opbrengsten.

De opbrengst per hectaar wordt gemiddeld geschat op :

Koren	30 hectoliters.
Haver	42 »
Boekweit	27 »
Aardappelen	21600 kilos.

Prijs der granen.

Per 100 kilos de gemiddelde prijs :

Rogge	12.—	fr.
Haver	16.—	»
Aardappelen	5.—	»

De boter is gemiddeld verkocht geworden aan 2.40 fr. den kilogram.

Veemarkt.

Te koop gesteld		Ossen	Koeten	Vaarzen	Kalveren	Stieren	Schapen	Varkens	Stuks vee ter markt gebracht.
VEE									
1894	October	2	212	47	143	5	4	179	592
	November	56	306	73	147	9	11	221	823
	December	145	284	39	213	23	8	325	1037
	Januari	221	191	64	143	5	5	310	939
1895	Februari	116	109	27	125	11	3	105	496
	Maart	98	141	108	152	11	5	245	760
	April	22	178	78	112	5	3	291	689
	Mei	16	165	60	117	10	1	156	525
	Juni	92	226	114	116	8	3	196	755
	Juli	7	151	44	78	8	0	135	423
	Augustus	3	197	87	148	5	5	234	679
September	7	145	60	96	7	2	150	467	
Stuks vee ter markt gebracht.		785	2305	801	1590	107	50	2547	8185
Middelmatige prijs per stuk.		450	330	280	135	286	22	14	

Paardenmarkten.

De paardenmarkt van woensdag, 14 november 1894, was even als deze van vorig jaar, goed bevoorraad. Niet minder dan 184 paarden, 77 veulens en 1 hengst werden ter markt gebracht.

Op de paardenmarkt van 2 februari 1895 werden 180 paarden, 27 veulens en 1 hengst te koop gesteld.

Wij moeten bekennen dat dit getal beneden de algemeene verwachting is gebleven; doch het slecht weder, de ijsgang, de sneeuw en de koude vorst waren hiervan de oorzaak.

De markt was evenwel zeer levendig en de handel scheen toe te nemen.

Prijs van het Vleesch.

De gemiddelde prijs van het vleesch ter verbruiking bleef nagenoeg dezelfde als vorig jaar, te weten :

Ossenvleesch per kilogram	fr.	2.00
Koeien	»	1.60
Vaarzen	»	1.70
Kalfs	»	1.80
Stieren	»	1.10
Schape	»	1.65
Varkens	»	1.25
Paarden	»	1.05

Beplantingen of ontginningen.

Zonder verandering.

Veeartsenijdienst.

De heer Hub. Huynen, aangenomen veearts, blijft bij voortdoring met dezen dienst gelast.

Landbouwprijskampen.

Op zondag, maandag en dinsdag der kermisweek, zijnde 18, 19 en 20 Augustus 1895, werd in de lokalen der stadsmeisjesschool eene tentoonstelling gehouden van bloemen, sierplanten enz., door het kruidkundig genootschap « Dodonæa. »

Deze was uiterst goed gelukt; bijzonder de afdeling der bloemenweek in werkmanswoningen wekte eenieders belangstelling op.

De stad had hiertoe eene bijdrage verleend van 500 franks, terwijl de Provincie 500 franks verleende en de Staat 250 franks, terwijl nog bijkomende ondersteuning werd bijgebracht door de heeren Senators en Volksvertegenwoordigers van het Arrondissement Turnhout, den heer Burgemeester der stad Turnhout, den Voorzitter van den « Kempischen Haard » en het Beschermingscomiteit der werkmanswoningen.

Tijdelijke Melkerijschool.

De provinciale raad van Antwerpen bracht op zijne begrooting voor 1895 eene zekere toelage voor

de inrichting van tijdelijke melkerijscholen in onze provincie.

Onze landbouwfafdeeling, overtuigd van het groot nut dat zulke inrichting voor onze landelijke bevolking zou opleveren, haastte zich de noodige stappen aan te wenden, om dezelve alhier tot stand te brengen; hare pogingen werden met goeden uitval bekroond; de eerste tijdelijke melkerijschool in de provincie Antwerpen werd te Turnhout ingericht.

In deze school wordt gegeven een volledige theorétische en praktische leergang van melkerij en kaasmakerij; oprichting eener melkerij, verkoop en vervoer van melk, maken van boter en kaas; verder dierkunde, weilandbouwkunde, enz.

Deze inrichting, mildelijk ondersteund door Staat, provincie en stadsbestuur, trad op 16 Juli in voege, en het beperkt getal leerlingen, dat mocht aangenomen worden om de lessen te volgen, was van den eersten dag af volledig; een bewijs dat onze landbouwers en hoveniers ten volle het nut dezer inrichting beseften.

De cursussen werden dan ook regelmatig gevolgd en de leerlingen maakten groote vorderingen onder de kundige leiding van Jufv. Carol. Vanderstraeten, gediplomeerde onderwijzeres van melkerij te Assche, en deszelfs hulponderwijzeres, Mej. Jos. Verreydt,

gediplomeerde oud-leerlinge van de melkerijschool van Oosterloo, aan wien beiden wij allen lof moeten toezwaaien voor den iever die zij aan den dag legden in het vervullen hunner moeilijke taak.

Mijnheer Ph. Van Elst, staatslandbouwkundige onzer provincie, kwijt zich met veel talent van zijn ambt van Professor-Bestierder.

Met een waar genoeggen bestatigen wij het welgelukken der eerste proef, die misschien wel aanleiding zal geven tot het tot stand komen alhier eener bestendige melkerijschool, hetgene zeker voor Turnhout en omstreken van groot belang zijn zou.

TITEL XIV.

NIJVERHEID.

Fabrieken en Trafieken.

Negen onderzoeken van « Commodo et Incommodo » werden gehouden, tot het oprichten van gevaarlijke, ongezone of hinderlijke gestichten.

Zij droegen over het oprichten van 4 stapelplaatsen van petrool, 3 bakovens, 1 smis en 1 stoommachien.

Handel op het Kanaal.

Sedert 1 September 1894 tot zelfden datum 1895, is er door de vaart van Turnhout op Antwerpen vervoerd :

Per ton van 1000 kilogr.

Steen van Ryckevorsel, Beersse en Oud-Turnhout	56590 ⁷ Tn
Pannen, plaveien en figuursteen	10377
Potaarde en klei	1870
Steenkolen van Luik	22994
Steenkolen van Pruisen, Runuft, en St-Ghislain	8393
Brandhout en mijnhout	13588
Zand van Moll en Desschel	9892
Heide van Lommel, Postel, Rethy en Arendonck	10044
Mest en beer van Antwerpen en Brussel	12999
Kasseien van Dinant en Luik	5030
Graan, tarwe, rogge, haver, gerst en maïs	10412
Tarwebloem van Leuven en Antwerpen	1917
IJzer, koper en rails	390
Mineraal en zink	142
Meubelen	25
Verschillende waren bij Beurten Kets en Geentjens	11873
Pulpe de betteraves en suikerschuim	179
Hooi en strooi	27
Bils van trams	166
Marne of krijt voor ciment	29377
Ruw zout en gerafinceerd	392
Sterk water, vitriool en glicerine voor poederfabriek	1269
Poeder en dynamiet	14
Ciment gefabrikeerd voor Maestricht en Genenbosch	531
Noordsch hout en grein voor timmerlieden	1955

Openbare vervoermiddelen.

De buurtspoorlijn Turnhout-Moll-Meerhout, waarover wij in ons vorig verslag gewaagden, werd op Zondag, 5 Mei 1895, voor het publiek geopend.

Te dier gelegenheid had er op zelfden dag te Meerhout een festival plaats, en korts daarna te Moll.

Op 21 Februari 1895 verscheen een koninklijk besluit, waarbij het beheer dier lijn werd overgelaten aan de Antwerpsche Naamlooze Maatschappij voor den dienst van buurtspoorwegen.

Deze is aanvaard als cessionaris van het onderhoud en de exploitatie van denzelfden buurtspoorweg, mits 57 t. h. der bruto-ontvangst tot eene jaarlijksche ontvangst van 4000 franks en minder per kilometer.

Een tweede koninklijk besluit van 11 Juni 1895 verleende vergunning aan de Nationale Maatschappij tot het verbinden der lijn Mechelen-Westerloo, aan deze van Turnhout-Meerhout.

Het aandeel van den Staat werd gesteld op 46000 franks, en de voltrekking zoude binnen de 18 maanden geschieden.

Deze verbinding wordt begrepen in eene en dezelfde reeks aandeelen der buurtlijn Turnhout-Meerhout, en deze wordt genoemd buurtspoorweglijn Turnhout-Westerloo.

De Raad heeft onlangs gezamenlijke pogingen aangewend om dezen weg te vertakken tot Sichem (dorp.)

Bij herhaald aandringen der Nationale Maatschappij, heeft eindelijk de Gemeenteraad toegestemd in de versmelting der kapitalen van de lijn Antwerpen-Hoogstraeten-Turnhout, met deze van de vertakking Ryckevorsel (vaart) tot Merxplas (dorp.)

Rechtbank.

Het personeel is hetzelfde gebleven.

Vredegerecht.

Zonder verandering.

Koophandel-Nijverheid.

De bijzonderste onzer plaatselijke nijverheden, der gekleurde papieren, speelkaarten, tijken en kanten, blijven dezelfde crisis doorworstelen.

De beternis in den toestand laat zich wachten en intusschen blijven de orders schaars, de winsten onbeduidend, en blijft het werkvolk slechts met moeite gebezigd.

Wij bestatigen met spijt dat zulks lijdelijk voortduurt, en dat de inkomrechten der handelstraktaten, de daling van het zilver, de onstandvastige overzeesche wisselkoersen en de overdrevene mede-

dinging geen de minste beternis laten verhoplen.

Sedert vijftien jaren duurt deze kwijnende toestand en wordt al langsom slechter.

In de tijkfabrieken blijft het werkvolk nog best gebezigd, doch de weverij ten huize vervalt van jaar tot jaar. De nieuwe wet op de vermogensbelasting in Nederland, heeft den handel in tijken en kanten ook wel eenigszins vermoeielijkt, doordien alle invoer door Staatsbeambten wordt geschat, meermaals strijdig aan de factuur, en hierdoor soms boeten worden toegepast.

In den loop des jaars is alhier door eene engelsche maatschappij een mattenfabriek ingericht, waar jonge meisjes worden gebezigd.

Wij hebben het genoeg dit jaar nog eenige onderscheidingen in te lasschen, door nijverheids-werklieden bekomen. Deze zijn : Proost Jan Frans, meestergast, bekwam de nijverheidsdecoratie van 2^e klas bij koninklijk besluit van 26 November 1894.

Van Deun Hendrik, 73 jaren, hovenier, landbouwdecoratie van 2^e klas, bij koninklijk besluit van 19 Juli 1895.

Het bijzonder eereteken van 2^e klas voor den onderlingen bijstand, werd op 18 Juli 1895 verleend aan den heer Adriaan Bolsius, 62 jaren, stichter en

voorzitter der maatschappij van onderlingen bijstand
« De Schoenmakersgilde » te Turnhout.

Bekwamen nog de nijverheidsdecoratie van 2^e klas
bij koninklijk besluit van 18 Juli 1895 :

Boogaerts Adr., 56 jaren, garenscheerder.
Driesen Adr. Jos., 66 » wever.
Eykens Jan Lud., 56 » kaartmaker.
Jansen Ant. 51 » »
Luyckx J. B., 52 » wever.
Peeters Henri, 63 » boekbinder.
Wilrycx Corn., 62 » »
Wygers Adr., 50 » werkhuisoverste.

Als voorgaande jaren laten wij het tegenwoordig
verslag volgen van eenige geschiedkundige bijdragen,
onze stad betreffende, en door den heer P. Vues, ar-
chivist, opgemaakt.

Te Turnhout, in openbare zitting des Gemeente-
raads, den 7^{en} October 1895.

Ter ordonnantie : DE BURGEMEESTER,
DE SECRETARIS, P. DIERCKX.
H. PEETERS.

Geschiedkundige Bijdragen

UIT DE

Archieven van Turnhout.

1794-1795

Opgaaf van de Domeinen
te Turnhout

Sur la réquisition du chef Drossart Beltens du 28 thermidor, déclarent le subs^t Ecoucette, Echevins, jurés et députés des adhérités de Turnhout qu'il y a un Béguinage; une maison d'orphelins des pauvres filles; un Ermitage avec un jardin ou les Ermites vivent de leur travail, et chacun est maître de son propre bien; un hôpital des Religieuses pour les malades; un couvent des Récollets; un couvent des religieuses Sépulchrines qui enseignent la jeunesse; un chapitre des Chanoines et Chapellains. Tous ces Etablissements existent encore et sont habités comme ci devant.

Le cloître de Chanoines Réguliers de Corsendonck a été supprimé de l'an 1784 et y demeurent deu Censiers, de ce cloître et des biens est administrateur le citoyen Wouters à Anvers, qui possède tous les documens, papiers, etc., à Turnhout est un chateau avec un parc, environ de six bonniers, et une maison qui sert pour cabaret, appartenant tout au Comte de Pestre, Seigneur de Turnhout, qui n'a jamais demeuré ici et qui possède aussi le bois de Grootenhout et une maison pour garde du bois y tenante, grands environ deux cent bonniers de toutes sortes de bois. Item un autre bois de 3/4 bonnier bois de chêne. Item un autre d'environ huit bonniers. Item quatre moulins à vent et un à cheval et la maison du meunier, loués par le meunier Valentyns. Item une maison présentement non occupée. Item une maison avec jardin louée par Simon Simons. Item un livre de cens dont on ignore le contenu.

Ce susdit chateau est la demeure de S. de Fierlant secrétaire de Turnhout et receveur du dit Comte de Pestre et de la Commanderie de Terbraken de l'ordre de Malthe dit Chantrain, à la quelle appartient le tierce de la dime de Turnhout. Item un bois d'un tierce de bonnier; Item une cense grande environ de sept bonniers, louée par Willem Claessens.

Le Controleur et Inspecteur des Douanes à Turnhout Malacot et Cuvelier sont partis avec leurs petits meubles et ne possèdent plus rien ici.

Actum in Collegio, des trois membres formant le corps de la ville de Turnhout.

Par ordonnance, abs^{te} sec^{rio} /signé/ J. B. Mermaix, cler.

Opgaaf hunner goederen, gedaan door de moeder van het klooster van het Heilig Graf.

Vooreerst ons Clooster, bestaende in een kercke, wooninge der Religiens, wooningen der Pensionnairen, schoolen, stallinge, schueren, brouwerie, waschhuys etc. Alsmede eenen hof en een wynig blyck binnen onse mueren.

Item ses wooningen allemaal sonder hof, gelegen in de Herenthals-

straet, neffens malkander, tegen ons Clooster, en de Kercke, meest oude en verslete huysen.

Item eenen acker genaemt den Glasenmaecker, gelegen op den Graet-acker alhier, groot 293 roeden.

Item eenen acker gelegen in de Lokracker onder Turnhout, groot 185 roeden.

Item eenen Berndt gelegen in de Smalvoortstraet onder Turnhout, groot 151 roeden.

Item eenige heyde en moer gelegen tot Severdonck, genaemt den Joos, groot 333 roeden.

Item soo heeft onse Kercke eenen acker genaemt de Backacker gelegen onder Turnhout groot 240 roeden.

Verhope hiermede aen UEd. ordonnantie voldaan te hebben.

UED. gehoorsaeme Dienaresse /geteekend/ Maria Jacoba Floren.

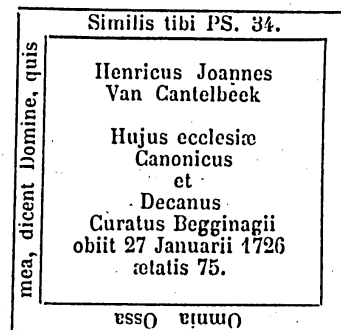
Totalen optreck, waerinne Turnhout ende alle de gehuchten daeronder resorterende, tegenwoordigh : soo in Zielen, Hoornbeesten, Schaepen, Peerden, ende Levensmiddelen; zynde als volgt :

Zielen in toto	Horn-vee	Schae-pen	Peer-den	Busselen stroy tot 8 pondt	Hoy ponden	VEERTTEL				Totalen optreck		
						coren	gerst-haever	spelt	boeck-weyde		Tarwe	
8.511												
Herenthalsstræt	33	—	5	6 500	12 300	115	48	00	—	—	1	—
Gaslhuystraet	54	—	23	7 100	25 000	137	42	137	—	—	3	—
Potterstraet	60	—	10	4 550	10 400	112 $\frac{1}{2}$	60	93	11	15	—	—
Otterstraet	32	—	15	4 300	12 000	16	8	102	3	—	—	—
Oosthoven etc.	272	81	39	49 350	22 500	980	—	1238	26	119 $\frac{1}{2}$	—	—
Out-Turnhout	207	69	26	25 150	17 100	478	—	247	—	45	—	—
Daridonck	279	315	27	40 477	56 500	769	7	453	33	78	—	—
Schorvoort	179	—	25	30 475	27 900	453	—	229	—	72	—	—
Severdonck etc.	388	118	37	46 400	123 000	1227	—	271 $\frac{1}{2}$	—	179	—	—
Papenbruggen	285	34	27	46 800	34 600	724	—	374	84	120	—	—
Hizyde	233	180	35	35 800	16 900	789	—	783	—	152	—	7
Schoonbroeck	366	483	8	33 008	74 750	686 $\frac{1}{2}$	—	86	—	86 $\frac{1}{2}$	—	—
Totalen optreck	3388	1280	277	329 910	133 550	6387	165	4093 $\frac{1}{2}$	157	876 $\frac{3}{4}$	—	7

Grafschriften

in de kerk van den H. Petrus te Turnhout
nog bestaande.

Onder hoogzaal lings :

Onder hoogzaal rechts :

Hic Jacet Cornelius Claesens qui ex pavimento fuit natus usque in pavementum humiliatus, qui in loco peregrinationis suae, misere peregrinavit. Deo suo petere veniam non recusavit cujus miserere viator qui transis. Obiit anno 1744.
Ostium monumenti.

Vervolg links, naar hoogen altaar :

Sepulture van Antonius Van Der Buyten, Notaris en Rentmeester van het exempt capittel alhier, sterft den Catharina Ooms syne huysvrouw, sterft den 24 Novemb. 1707.

Vervolg rechts, naar hoogen altaar :

Sepulture van Marinus Slaets, notarius etc. sterft 20 Septemb. 1707, ende Aldegundis Claessens syne huysvrouw, sterft 1 Septemb. 1720 en hunne kinderen.

Sepulture van Jan Hendrickx in syn leven Borgemeester en Schepenen deser stad en vryheyd, sterft 11 Octob. 1719; en Anna Vermeulen syne huysvrouw, sterft den 3 Meert 1743 en haeren sone Joës Franciscus Hendrickx, sterft 31 Julii 1729 en syne huysvrouw Anna Wils sterft den 12 Mey 1726.

Onder den predikstoel :

Hier rusten Michael Van Dael Schepenen en Voorman deser stad en vryheyd, sterft den en Margareta Wouters, syne huysvrouw sterft den die 't saemen gefundeert hebben ten eeuwigen dage eene wekelyke misse voor de geloovigezielen, en hunne kinderen.

Sepulture van Guiliam Sanen, koopman, sterft den 9 Mey 1738; en Maria Magdalena Claessens, syne huysvrouwe sterft den

Sepulture van Antonius Josephus Lokermans, Koopman en Borge-meester etc. sterft 20 novemb. 1756 en Anna Quinette, syne huysvrouw, sterft den 14 Augusti 1755, die 's jaers ten eeuwigen dagen hebben gefundeert 16 missen van Requiem die door den koster moeten gedient worden; een op alle de eerst maendaeghen van de maend, en vier in de octave van Alderzielen, en hunne naercomelingen.

Van de Sacristy in den gang, rechts het Hoogaltaar, zyn de zes eerste grafzerken onleesbaar geworden.

Links :

4. Sepulture van den heer Nicolaus Jacobus Claessens, jongman, sterft 13 December 1749.

5. Sepulture van Petrus Van Eynde, President Schepen en Hoofdman der Teyke-natie, oudt 78 jaeren, sterft den 19 Junii 1733. Anna De Brouwer, syne huysvrouwe oudt 70 jaeren, sterft 4 Decemb. 1726. Ende hunne naercomelingen.

Sepulture der familie van den H. Henricus Vueghs, koopman, sterft 2 Decemb. 1724; en Jouff. Maria Anna Govaerts, syne huysvrouwe, sterft 13 Decemb. 1736, en den Eerw. heer Petrus Ludovicus Robert, Priester, Directeur van 't Armweezenhuys, sterft 7 Junii 1777.

Monumentum J. B. Van Gastel, receptoris Domini hujus ducatus; et Annæ Teresiæ Diels conjugum jubil. obiit ille illa vero 20 Decemb. 1780, ætatis 72.

Rechts :

4. Sepulture van Nicolaus Claessens, in syn leven Rentmeester van den exempten capittelle in dese kerk sterft den 29 Januarii 1661, en Joanna Verheyden syne huysvrouwe sterft den 15 Augusti 1690.

5. Sepulture van den heer Doctor Cornelius Van Broeckhoven, sterft den 28 Maert 1737, ende Jouffrouw Anna Teresia Colen, syne huysvrouwe, sterft den 23 Junius 1755 ende haere naercomelingen.

In koorcken II. Hart van Jesus :

Ostium Monumenti
Nob. Fam. Proost
et Bols ab Arendonck.

6. Hier leet begraeven Joannes Baptista Robert in syn leven Kerckmeester deser Kerk, sterft den 1 April 1762 ende Elizabetha Van Turnhout, syne huysvrouwe sterft den 13 februarii 1748, ende hunne naercomelingen.

7. Sepulture van Joës Guilielmus De Visser, sterft den 19 April 1770 ende syne huysvrouwe Theresia Van den Broeck, sterft den 2 september 1768 en hunne dochter Anna Theresia Devisser.

6. Sepulture van Petrus Plasmans Aelmoessenier deser stad, sterft den 12 Meert 1746, en Anna Maria Michielsen, sterft 4 Januarii 1744, hebben gefundeert vier missen van Requiem op den Armen deser stad, en hunne naercomelingen.

7. Begraeve plaetse van Franc. De Visser, in syn leven Kerckmeester deser kerk, sterft 15 octob. 1762. Ende Maria Anna Plasmans, syne huysvrouwe, sterft den 9 Mey 1774, met hunne naercomelingen.

Voor het koorcken der II. Moeder Anna :

Hic jacet R. D. Andreas Devisser capit. capell. qui annivers. solem. et duo minora p. parent. fund. obiit 13 Julii 1780.

In den gang links het Hoogaltaar.

In het koorcken der Moeder van 7 Weeën :

Sepulture van François Cleymans, hooftman van S. Sebastiaens guldeser stad en vreyheyd van Turnhout, sterft 23 Septemb. 1712.

Links :

1. Rev. adm. D. Adriano Van Broeckhoven Cantori et Decano, qui obiit 12 Julii 1700. ætatis suæ 53.

2. Sepulture van Ivo Lemnius, sterft den 8 Septemb. 1679, en syne dochter Joanna Maria Lemnius, huysvrouwe van den heer Doctor Van Broeckhoven, sterft 14 Junii 1701.

3. Rustplaetse van Jacobus Colen, stierf den 17 Junii 1698, ende Anna Catharina Van Meurs, syne huysvrouwe, sterft den 29 Julii 1711 ende hunne naercomelingen en Maria Van Broeckhoven haere nichte, sterft den 16 Februar. 1778.

In het koorcken van Sint Antonius over III. Sacrament :

Hier rusten Joannes Franciscus Vueghs, Kerkmeester, sterft 20 Augusti 1752; en Cornelia Barbara Govaerts, syne huysvrouwe sterft 15 novemb. 1777.

Rechts :

1. Pie memorie Antonii Claesens. Obiit 19 Martii 1740 et Mariæ Annæ Noydens, primæ uxoris. Obiit 21 februar. 1688 et Elizabethæ Diercxsens secundæ, obiit 26 Januarii 1738.

2. Hier leyt begraven den eersaemen Ægidius Saenen, aelmoessenier en syne huysvrouwe Anna Maria Magdalena Claessens, sterft den 1780, en Maria Maes, sterft den 8 December 1754.

3. Joos Colen, Heyliggeestmeester sterft 11 Junii 1676, Anna Hermans, syne huysvrouwe sterft 11 Januarii 1667. Hunne nigten Helena Devisser geestelycke dochter, sterft 13 April 1690. Maria Teresia De Visser geestelycke moeder der derden regels S^ti Francisci, sterft 13 Septemb. 1723.

4. Sepulture van Jan Baptist Van Meurs, koopman, sterft den ende Maria Wouters syne huysvrouwe sterft 1 Junii 1711. Ende Elizabeth Van Meurs haere dochter sterft den 18 septemb. 1706.

5. Sepulture van Joannes Andreas Blyens, schepenen, president en apotheker deser stad en vryheyd Turnhout, sterft den 20 octob. 1764. en syne huysvrouwe Isabella Croonenboom, sterft 3 Augusti 1728, en Carolus Franciscus Bleyens hunnen zone, sterft 18 Augusti 1727, syne tweede huysvrouwe Anna Cornelia Nuyts, sterft welke twee laetste te saemen hebben gefundeert twee jaergetyden.

In het koorcken van St. Sebastiaen en van den II. Joseph :

Govaert Lokermans, hooftman van St. Sebastiaensgilde, Heyliggeestmeester etc. sterft den 28 octob. 1705. Dimpna Daneels, syne huysvrouwe sterft 18 Augusti 1698.

4. Begraeve plaetse van Joannes Baptista Claessens, sterft 10 Dec. 1757, ende syne huysvrouwe Anna Catharina Robert, sterft 21 octob. 1718. Ende Elizabetha Mertens, sterft 11 Decemb. 1725, en van hunne kinderen : den Eerw. Heer Henricus Jacobus, priester, sterft den 30 Junii 1765. Maria Cæcilia, Geestelycke dochter, sterft den en Maria Theresia huysvrouwe van d'heer doctor Liebrechts, desen sterft den 23 septemb. 1779 en sy, den 1 sept. 1802.

5. Hier rusten Gelyn Robert, aelmoessenier, sterft 15 April 1736. Maria Anna Leurs syne huysvrouwe, sterft 28 Januarii 1707. Maria Margareta Vueghs syne tweede huysvrouwe, stierf 16 Mey 1739. ende hunne naercomelingen. Joannes Baptista Robert syn vader stierf 2 Julii 1717. ende Maria Van Hemelen syne moeder stierf 21 septemb. 1704. Henricus Robert, jonckman stierf 25 Mey 1759.

6. Sepulture van Joannes Franciscus Plasmans, sterft den 7. Septemb. 1771. Anna Catharina Voets syne huysvrouwe sterft den 27 Novemb. 1722. Maria Catharina Plasmans, hunne dochter sterft den 11 Julii 1779. Huysvrouw van Joannes Baptista Dierckx aelmoessenier deser stad, sterft den 14 Meert 1767 ende hunne naercomelingen.

7. Begraeve plaetse van Petrus De Meyer, sterft den 9 octob. 1734 en syne huysvrouwe Teresia Winnen, sterft 30 octob. 1772, en van hunne kinderen : Francisca De Meyer geestelycke dochter sterft den 4 Octob. 1783 en Petrus Joseph De Meyer sterft 23 Junii 1778 en syne huysvrouwe Dimpna Van Gorp, sterft den 10 Junii 1792.

In het koorcken der II. Moeder Anna :

Sepulture van Cornelis Luyckx in syn leven koopman ende aelmoessenier etc. deser stad ende vryheyd Turnhout, sterft den 25 November 1762, syne huysvrouwe Maria Van Loven sterft den 27 April 1719. Ende syne tweede huysvrouwe Maria Verdonck, sterft den 2 Novemb. 1752 ende hunne naercomelingen.

Buiten en behalve voormelde grafschriften bestonden er in Sint Peeterskerk te Turnhout, ten jare 1796, alnog de volgende :

Adrianus Van Der Aa, Postmeester en aelmoessenier deser stad en Vryheyd van Turnhout, en syne huysvrouwe Anna Van Deun.

6. Rev. adm. Domini Plasmans, fundaverunt aniversaria sequentia. Andreas Plasmans Can. hic sepultus, solemne, obiit 2 febr. 1756. Anton. Joseph Pastor in Idergem, solemne et duo minora. Obiit 29 Junii 1756.

Augustinus, Pastor in Bavichoven 2 solemnia et 4 minora. Obiit 5 Decemb. 1763.

Henricus Can. obiit 4 Julii 1778.

7. Joannes Arnoldus Swaan, sterft 28 Mey 1767, syne huysvrouwe Petronella Calis, sterft 27 septemb. 1774, en hunne naercomelingen.

Adrianus Aerts, Heyliggeestmeester en Schepenen alhier ende syne huysvrouwe Cornelia Boogaerts.

Mathias Aerts, gewesenen aelmoessenier ende syne huysvrouwe Anna Catharina Van Der Aa.

Guilielmus Van Alphen, hujus ecclesiae Canonicus.

Thomas Anthonissen, timmerman ende syne huysvrouwe Joanna Janssens.

Petrus Backers, capellaen deser kerk ende van de Gasthuysse.

Joncker Willem de Begge, genaempt Monteugas heer Diercx, sone des ridders heer in Casterlée.

R. D. Bellens, in hac collegiata ecclesia canonicus.

Govaert Van Den Bergh en syne huysvrouwe Elizabetha Verbruggen ende hunne kinderen.

Joannes Van den Bichlaer, Sylvæducensis.

Marie Guilielmine Josephine Blommaert. Deze graftombe bevindt zich thans op het gemeente kerkhof der stad Turnhout en draagt voor opschrift. D. O. M. : cigit noble demoiselle Marie Guilielmine Josephine Blommaert décédée le 9 Mars 1825.

Ses frères inconsolables de sa perte, lui ont fait ériger ce monument et ont fondé un anniversaire annuel pour le repos de son âme, dans la Paroisse de cette ville.

Jan Bockx, Schepenen, Borgemeester, en hooftman van St Sebastiaensgulde.

Joannes Van Der Borst ende syne huysvrouwe Cornelia Van Broeckhoven.

Jacomina Van Broeckhoven, geestelycke dochter.

Anna Maria Van Broeckhoven geestelycke dochter.

Laurentius Van Broeckhoven, in syn tyd heyliggeestmeester, schepenen Borgemeester deser stad ; ende syne huysvrouwe Maria Vermeulen.

Peeter Bruyninx ende syne huysvrouwe Janneke Swinnen.

Nicolaus Claessens, Rentmeester van den exempten capittle in dese kerk ende syne huysvrouwe Joanna Verheyden.

Nicolaus Jacobus Claessens, jongman.

Petrus Claessens, hujus capituli canonicus.

Philippus Cleymans administrateur van Zijn Maj. Bosch ende syne huysvrouwe Anna Loycx.

Petrus Cleymans ende syne huysvrouwe Maria Mallans.

Petrus Cleymans, aelmoessenier ende Hooftman van Rethorica ende syne huysvrouwe Maria Papenbroeck.

Teodorus Clymans doctor in de medecynen ende syne huysvrouwe Anna Teresia Pansius.

Maria Anna Colen ende Maria Elizabeth Colen geestelycke dochters.

Christianus Decort ende Joannes Decort canonici in Hilvarenbeek.

Nicolaus Van Deuren, notaris en Borgemeester van Turnhout ende syne huysvrouwe Maria Verschueren.

Joannes Dockx voerman en koopman, ende syne huysvrouwe Elizabeth Grielens.

Marcus Geertman, Borgemeester deser stad; eersten geestelycken vader van het clooster der minderbroeders alhier, ende syne huysvrouwe Joanna Van Meurs.

Andreas Gemond, hujus exempti capituli canonicus, cantor et jubilarius.

Jan Ghevaerts, oud-schepenen, President van het Leenhof en Valkhof, hoofdman van den ouden handboge binnen Turnhout, ende syne huysvrouwe Anna Dergent.

Nicolaus Gevaerts hujus ecclesie collegiate canonicus.

Franciscus Govaerts licentiaet in de medecynen en syne huysvrouwe Gertrudis De Weer.

Gerardus Hebscap, decanus hujus ecclesie.

Hermanus Van Der Kamp ende syne huysvrouwe Maria Jacobs.

Hendrick Van der Keelen, rentmeester van den Lande van Turnhout ende syne huysvrouwe Catharina Houtackers.

Cornelis Van Kerckhove, capiteyn van Syne Konincklyke Majesteit, ende syne huysvrouwe Maria Des Pommereaulx.

Antonius Kevelaers, Cornet van Sebastiaensgulde van Severdonck, ende syne huysvrouwe Margareta Huysmans.

Jan Kevelaers, ouderman van het kleermakers ambacht, ende syne huysvrouwe Maria De Backer.

Henricus De Kinschot ende syne huysvrouwe Barbara De Meldaw.

Jan Van Laer, Schouteth van Beersse en Vosselaer, ende syne huysvrouwe Elizabeth Wouters.

Conraed Ledder van Nuereboerch, koopman van Antwerpen ende syne huysvrouwe Margareta Van Laere.

Oliverius a Liberme, canonicus hujus ecclesie.

Loffaert, jubilarius et senior canonicus exempti capituli collegiate S^{ti} Petri, in oppido de Turnhout.

Gerardus Loycx, President, schepenen, oudt almoessenier ende hoofdman van de gulde van Rethorica deser stad ende Vryheyd van Turnhout.

Joannes Van de Luytgaerden ende syne huysvrouwe Clara Cnicken; ende hunne kinderen.

Joannes Mallants ende syne huysvrouwe Elizabeth Cleymans.

Dierick Mallans voorschepen ende syne huysvrouwe Sara Van Brecht.

Matthys Van Meurs, koopman ende syne huysvrouwe Heylten Merkes.

Jan Van Meurs, koopman, sterft den 28 October 1640.

Rochus Van Meurs, schepenen, Borgemeester en heyliggeestmeester deser Vryheyd ende syne huysvrouwe Helwigis Diels.

Sebastianus Van Meurs heyliggeestmeester en Borgemeester deser stad ende syne huysvrouwe Anna Empsens.

Christiaan de Meyer, koopman en syne huysvrouwen Francisca Luyckx en Elizabetha Van Buyten.

Willem Muysarts, oudt Borgemeester, die diversche ampten deser vryheyd in swaere tyden loffelyk heeft bediend van heyliggeestmeester, Gasthuysmeester, en ontfanger-generael: ende syne huysvrouwe Gertruydt Spillemakers.

Marie Van de Nieuwenhuyse, huysvrouwe van Joncker Hendrick Van der Clusen, heer van Dommelen ende Schouteth der vryheys en landts van Turnhout ende haere dochter jouff. Marie Van der Clusen.

A. Van Noort en syne huysvrouwe Adriana Baeten,

Marcus Pauly, bestierder der goederen der hertogin van Zimmeren ende syne huysvrouwe Isabella Bellens.

Marcus Pauly, bestierder der goederen der hertogin van Zimmeren ende syne huysvrouwe Isabella Bellens.

Franciscus Leonardus Van Pelt en syne huysvrouwe Maria De Nys.

Guilielmus Proost ende syne huysvrouwe Anna Gevaerts.

Petrus De Reumond, canonicus et Plebanus in ecclesiâ S^{ti} Petri.

Laurentius Reyms Borgemeester en Schepenen deser stad en syne huysvrouwe Anna Maria Eschius.

Michael Rinquet koopman en Borgemeester deser stad en syne huysvrouwe Joanna Hiegaerts.

Hendrick Robert aelmoessenier deser stad en van synen vader Peeter Robert, kerkmeester.

Joannes Dapt. Robert ende syne huysvrouwe Maria Theresia De Visser.

Engelbertus Rysheuvels, canonik en cantor van dese kerke.

Henricus Sapeels, Plebanus et Decanus Turnholti.

Christiaen Schot kerkmeester en syne huysvrouwe Susanna Smolders.

Jacobus Schryvers en syne huysvrouwe Maria Van Roy.

Guilielmus Senautzen, hujus ecclesie canonicus.

Nicolaus Simons coopman.

Egidius Jacobus Stuyck ende syne huysvrouwe Helena Soeffers.

François Sube ende syne huysvrouwe Gertrudis de Graef.

Adrianus Van Tricht ende syne huysvrouwe Catharina Schodts.

Laureys Van Velthoven, Borgemeester en Kerkmeester en syne huysvrouwe Elizabeth Truyens.

Martinus Van de Ven en de syne huysvrouwe Elizabeth Mertens.

Joannes Van De Venne ende syne huysvrouwe Elizabeth Catharina Empssens.

Joannes Verhoeven, olim pastor in veteri Turnhout deinde collegiatæ ecclesie canonicus et verus Plebanus per 19 annos et Paulus Adamus Verhoeven ejus frater.

Joannes Baptista Vermeulen, Prince van de gulde van Rhetorica ende

hoofdman van Onse Lieve Vrouwe gulde ende syne huysvrouwe Maria Theresia Meys.

Joannes Verschueren notarius en rentmeester van het exempt capittel van S. Peeterskerk ende syne huysvrouwe Maria Robert.

Antonius Vloers, hooftschouteth der stad en vryheyd van Turnhout.

Antonius Voets, Borgemeester deser stad en vryheyd van Turnhout.

Joan. Mar. Van Der Vorst hujus ecclesie canonicus.

Petrus Vos, voorman en Heyliggeestmeester ende syne huysvrouwe Magriet Adriaenssen.

Simon Vueghs, schepenen, Borgemeester, aelmoesnier en koopman deser stad en vryheyd Turnhout ende syne huysvrouwe Margareta Saene.

Cornelius Antonius Wagemaker, schepenen en Prèsidet schepenen in de klynlakengulde, borgemeester, kerkmeester en ouderman van S. Sebastiaensgulde, ende syne huysvrouwe Dimphna Aertbeyfs.

Cornelius Van Walderen ende syne huysvrouwe Maria Wuyls.

Guilliam De Wilde, geweese borgemeester deser stad en vryheyd ende syne huysvrouwe Magdalena Hermans.

Jan De Wilde, geweese borgemeester en schepenen deser vryheyd ende syne huysvrouwe Maria Ooms.

Waltherus De Wilde ende syne huysvrouwe Elizabeth Hessels.

Cosmas Willekens, Prèsidet schepenen en hoofdman van den cruysboog ende syne huysvrouwe Barbara Pelters.

Antonius Wittens, sacerdos et canonicus hujus ecclesie.

Dierck Wouters, koopman ende syne huysvrouwe Maria Maes.

Gerardus Wouters, schepenen, borgemeester en heyliggeestmeester deser stad en vryheyd Turnhout ende syne huysvrouwe Cornelia Wils.

Opschriften van Grafzerken, welke vroeger in de kerk van het klooster te Corsendonck lagen; en welke voor derzelver opschriften, ten jare 1796, zijn opgenomen geweest.

1° Hier leet begraeven Jouffrouw Baylevick, die was weduwe Hendrick

Van Uden, borger der stad van 's Hertogenbosch, die sterft 1483, die 4 Septemb.

2° Hic requiescit frater Leonardus Bock de Oosterwyck, presbyter devotus ac religiosus Supprior, qui obiit anno 1489 die 11 Febr.

3° R. D. Arnoldi De Domo memoria

R. I. P.

De domis (Huysman.)

4° Juxta altare majus (nunc unicum) in tabulâ æneâ.

Monumentum R. R. D. D. Priorum hujus canonicæ. Walteri Girulani, qui obiit anno 1424. Joannis Ooms, obiit 1504. Jacobi De Griffen, obiit 1536. Stephanie De Berchem, obiit 1548. Rutgeri Frutii, obiit 1624. Mathiæ Van Bakel, obiit 1642. Joannis Hoybergii, obiit 1647. Christiani De Brouwer, commiss. 1670. Ivonis Van Laer, obiit 1678. Jacobi Jaspers, obiit 1686. Henrici Balthasaris De Moor, obiit 1710. Nicolai Jacobi De Vryter, obiit 1729. Jou Bapt. Molepas, commissarii, obiit 1745. Jacobus Venne, obiit 1765.

5. Juxta altare in tabulâ æneâ.

Hier leyf begraeven H. Joannes Van Kuyck, ridder, heer van Hoogstraeten, die de Borg tot Gelmen heeft doen maken, sunderende den beginsel der kanoniken van Hoogstraeten; die sterft in het jaer ons Heeren MCCCXLII, die 15 Junii.

6. Ad portam Juxta claustra.

Johannes Lubens, quondam rector in monasterio in Zichems... die 25

7. Hic requiescit dilectus frater noster P. Mathias Mallans, S. T. B. F. presbyter, et quondam procurator hujus domûs, qui obiit 10 Februarii anno 1678.

8. Hic sepultus requiescit F. P. Corn. Nys der Weduwen, Procurator hujus domûs, qui obiit 17 Octobris 1614.

9. Hic requiescit venerabilis Pr. Fr. Henricus Rutencir, rector monialium Antwerpæ in Facons, quondam prior hujus couventûs, qui obiit anno Domini 1461.

Orate pro me fratres
die 17 mensis Decembris,

10. Hic jacet.... De Vechel presb., capellanus altaris B. Mariæ hospitalis de Meerhout, qui obiit anno Dom. 1444 die 17 Octobris.

11. Hic requiescit dilectus confrater frater Ægidius De Lille pius infirmarius qui obiit 11 februarii 1486.

12. Hier leet begraven Jonker Willem Van der Straeten filius Petri, die sterft den 6 Junii 1531.

Præter 12 lapides ligibiles, duo alii lapides sunt in eadem ecclesiâ, quorum unus abbas, in quo nihil præter quinque cruces (†) reperitur; et alius cerulius, in quo duo vel tria vocabula non integra reperiuntur, quæ vix legi possunt.

1671-1696.

Benamingen van huizen

gelegen in de

Stad Turnhout voorkomende in de Goedenisboeken.

- Het Molenijzer.* De huizing gelegen op de markt achter het Stadhuis toebehoorende aan den heer Jan Van Loco. Goedenisboek, jaar 1671, blad 70 verso.
- Den Kleinen Helm.* De huizing gelegen aan de markt, toebehoorende aan den heer Hubert Gervais-Sak, ondernemer van openbare werken. Goedenisboek, jaar 1671, blad 83 verso.
- Sinte Peeter.* De huizing, gelegen in de Nieuwstraat, toebehoorende en bewoond door den heer Ant. Van Liempt, ondernemer. Goedenisboek, jaar 1673 blad. 41 verso.
- Den Vergulden Hert.* De huizing gelegen in de Gasthuisstraat toebehoorende aan Madame Van Everbroeck. Goedenisboek jaar 1676, blad 55 recto.
- Klein Breda.* De huizing, gelegen in de Paterstraat toebehoorende en bewoond door den heer A. A. Versteylen-de Fierlant, Rijksontvanger. Goedenisboek, jaar 1679, blad 3 recto.

— 95 —

- Het Land van Beloften.* De huizing in de Nieuwstraat, toebehoorende aan Wilhelmus Josephus Somers en Petrus Josephus Schmidt. Goedenisboek, jaar 1681, blad 58 verso.
- Het Duifhuis.* De hovenierderij gelegen 't einde den Graatakker, toebehoorende aan Mevrouw Julie Van Hal, in winning bij de weduwe en kinderen Jan Van Gestel. (1) Goedenisboek, jaar 1684, blad 25 recto.
- Den Sleutel.* De huizing, gelegen in de Nieuwstraat, toebehoorende aan den heer Charles Kruyfhoofst. Goedenisboek, jaar 1604, blad 29 verso.
- Het Maelsloth.* De huizing, in de Paterstraat, toebehoorende aan den heer Henri Lenaerts. Goedenisboek, jaar 1684, blad 32 recto.
- Den Regenboog.* De huizing in de Herenthalsstraat, toebehoorende aan den heer Franc. Vues-Van der Beuren. Goedenisboek, jaar 1686 blad 21.
- De Kat.* De huizing in de Herenthalsstraat, toebehoorende aan den heer Henri Dierckx en zuster. Goedenisboek jaar 1686, blad 58 verso.
- Den Hert.* De huizing te Oosthoven, toebehoorende aan J. B. Dierckx-Van den Akkerveken, landbouwer en herbergier aldaar. Hier bestond vroeger eene Brouwerij. Goedenisboek jaar 1687, blad 3 verso.

(1) Deze huizing ontleent haren naam, van het perceel waar op dezelve gebouwd is: dit perceel bestaande vroeger in Bouw- en weiland met aangeleggen vischvijver, gelegen 't einde den Graatakker, wierdt genaamd « Duifhuis. »

De Spil.

De boerderij gelegen te Oosthoven, toebehoorende aan Henri Bosch-Melis, landbouwer te Oosthoven.

Goedenisboek jaar 1687, blad 23 verso.

Het II. Bloed.

De huizing gelegen op de Botermarkt, nabij den Houten Haspel, thans dienende tot Pastorij van Sint Peeters kerk alhier; aangekocht door Pauwel Cornelissen, destijds Heiliggeestmeester, en ten behoeve der tafel van den Heiligengeest, (Armbestuur) namens Mathys Van Meurs en Jufvrouw Godela Van de Plas, gehuischen.

Goedenisboek jaar 1688, blad 8 verso.

De witten gekroonden Leeuw.

De huizing in de Nieuwstraat, toebehoorende aan den heer Frans Janssens. Deze huizing was vroeger eene Brouwerij.

Goedenisboek jaar 1688, blad 15 recto, en jaar 1685 blad 55.

De Buck.

De Boerestede gelegen te Severdonck nabij de kerk, thans toebehoorende aan den heer J. J. A. M. de Fierlant, Procureur des Konings te Turnhout.

Goedenisboek jaar 1688 fr. 48.

De Grootte Meir.

Het perceel hooiland gelegen te Turnhout op de Meir, thans toebehoorende aan den heer Alb. W. C. J. Van Genechten, notaris Goedenisboek jaar 1691 f° 23 en 24. Verkocht door de erfgenamen van wijlen Willem Van Alphen en Christina Boex; aan Guiliam Diels en Hendrick Beer, de dato 17 Mei 1691.

Het Kattenhoofd.

De boerestede gelegen op het achterste Stokt, thans toebehoorende aan M^{mo} Van Genechten-Van der Heyden.

Goedenisboek jaar 1691 f° 45; aangekocht geweest door doktor Theodoor Cleymans, namens de erfgenamen van wijlen Quirijn Roevens, de dato 6 Decemb. 1691.

De Klok.

De Huizing in de Otterstraat, toebehoorende aan den heer Joseph Robbens-Dols, koopman alhier.

Goedenisboek jaar 1692 f° 43.

Het Ossenhoofd.

De huizing met hof gelegen aan de markt alhier, thans toebehoorende aan den heer Van Ravestyn-Van Genechten, grondeigenaar.

Ziet goedenisboek jaar 1677 f° 61 en jaar 1693 f° 6.

De Ploeg.

De huizing in de Herenthalsstraat, toebehoorende aan den heer J. J. A. Ceulemans notaris alhier, bewoond door den heer Louis Hansbergen-Hannoset, koopman. Goedenisboek jaar 1691 f° 1.

De Papenhof.

Den eigendom, toebehoorende aan den heer Alph. Verwaest, bestaande thans in verscheide woningen met hoven, gelegen op den Graatakker alhier, makende den hoek van Van Bladelsstraatje of weg der 10 geboden.

Goedenisboek jaar 1693 f° 45 verso.

Het Wapen van Engeland.

De huizing gelegen aan de Merkt alhier, toebehoorende aan den heer Naerhuysen, Apotheker.

Den Otter.
Peeters

Goedenisboek jaar 1695 f° 1, recto.

De huizing gelegen in de Otterstraat, thans toebehoorende aan den heer Jan Pauwels, winkelier.

Goedenisboek jaar 1695 f° 21 verso.

De huizing makende den hoek der Nieuwstraat en der Botermarkt, toebehoorende aan Mej. Baeten.

Sint Nicolaes.

Goedenisboek jaar 1696 f° 1.

De huizing makende den hoek der Herenthalsstraat en der merkt, toebehoorende aan den heer Jan Van de Vliet-Verbeeck, koopman.

De Aston.

Goedenisboek jaar 1696 f° 30 recto.

Uit het Resolutieboek

van het jaar 1695

Requeste door Dionysius Van Kerckhoven, Sangmeester in St Peeters kercke alhyer, voor het bekomen der plaetse van Schoolmeester alhyer.

Aen myne Eerw. Heeren die Schepenen der Stadt en Vryheydt van Turnhout.

Verthoont reverentelyck, en met alle respect te kennen gevende, Dionisius Van Kerckhoven, Sangmeester van Ste Peeters kercke alhyer, hoe dat UEd. hem int aenvangen van syn voors. ampt, vermits de cleyne gagie desselfs, ende hem onmoghelyck wesende om sich met syn huyshouden en familie te connen onderhouden en te maintineren (gelyck dat UEd. is kennelyck) hebben ghelooft van in toecomende en met de jerste occasie die soude voorvallen, te versien 't sy met een Schoolmeesterschap ofte anders, waertoe UEd. denselven supt. (suppliant) souden bequaem vinden; en want Guilielmus Carolus di Martinelli teghenwoordighen Schoolmeester der duytsche scholen deser Vryheydt van Intentie is als wesende aenghenomen binnen de stadt Diest, als Sangmeester en Schoolmeester, omme van hyer te vertrecken, ende vervolghens dat hetselve ampt sal comen te vaceren; soo ist dat hij suppliant tot bedieninghe van dien, sich aen UEd. is recomnanderende, betrouwende dat UEd. hem tot hetselve ampt, als hebbende langhe jaeren alhyer 't synen huysse schole ghehouden ende de Joncheyt gheleert, bequaem sullen vinden; presenterende hy suppliant, dat hy in toecomende, altyt sal aennem twee kinderen uit deselve schole, hebbende de beste stemmen, die UEd. hem sullen ghelieven te nomineren, en die te leeren het musicck sonder eenighen cost van hunne ouders, oft iet daer voor te pretenderen

om 't selve alhier te doen; verclaerende ghelyck dat alsnu noch is gheschiedende, mits gaders oock sonder eenighen cost ofte last van dese Ghemeynte, van vyerendeel tot vyerendeel jaers te herstellen ofte verstecken den voorslach, soo van de heele als halve ure; ende vermits de admissie van het voors. Schoolmeesterschap is hanghende aen UEd. Eerw. soo keert hy sich daer over tot UEd. Eerw.

Seer ootmoedelyck biddende UEd. ghelieve ghedient te syn, hem suppliant, het voorghenoempt ampt, vuyt redenen en op den last hier vooren gheallegeert, te vergunnen, ende hem daertoe te admitteren, ende dat op alsulcken conditie, last en gagie, daertoe staende, etc. dwelck doende, etc. (onderteekend) Van Kerckhoven.

APPOSTILLE.

Myne heeren die Schepen deser stadt ende vryheydt van Turnhout collegialijk vergaedert synde, ghesien hebbende de dispositive deser, assumeren en aennemen als Schoolmeester deser duytsche scholen (mits de demissie van Guilielmus Carolus di Martinelli) den persoon van Dionisius Van Kerckhoven op de ordinarische gagie, ghelofte en conditien in dese requeste by hem suppliant ghepresenteert ende ghespecificceert, et hoc by provisie voor den tyt van een jaer, inganck nemende St. Jan toecomende 1696 en t'expireren op ghelycken termyne van den toecomenden jaere 1696; op conditie nochtans dat hij suppliant in qualiteyt als Sangmeester in plaetse van hondert vyertich gulden, niet meer en sal profiteren als de somme van hondert gulden, comende de voors. gagie van Schoolmeester en Sangmeester alsoo te samen te belooopen ter somme van twee hondert vyertich gulden, alles nochtans by provisie als voor et omni tempore, tot ons wederroepen. Actum in collegio Dominorum desen 14 Juny 1605 (onderteekend). G. Proost Secretaris.

1593-1595.

Uittreksel uit de Rekeninghe

ende Bewys dye is doende Cornelis Schuermans als Rentmeester van de Vryheydt van Turnhout van syn administratie dyedenselven heeft gehadt van de voorschreven vryheydt ende haer innecomen, van twee jaeren beginnende Sint Jansmisse xv^e drye ende negentig ende eyndende Sint Jansmisse xv^e vyf ende negentig.

Ende is dese rekeninghe geweest in gemeine Brabantsche guldens: den Rynsgulden tot xx stuyvers brabantse ende den stuyver tot drye grooten Brabants, ende jerst gesteld den ontfanck.

De ontvangsten der bedeboeken zoo van binnen als buiten de stad beliepen	gul. st.
Gecontribueert door het klooster van Corsendonck	8.650.01
Dye in 't vleeshuys hebben gestaen alle jaeren negen Rynsg. valet de twee jaeren	46.13
De erfchynsen ende verscheyde imposten deser vryheydt beliepen:	18.00
Chynsen	122.12
Den impost van weechgelt, betaeld door Hans Gysels als pachter van het weechgelt	20.02
Den impost op het potwerk, pannen en dyergelycken	88.00
Voor het uytvueren van bieren	14.00
Door Cosmas Willekens voor het meten der granen.	59.00
Ontvangsten wegens poorter recht	63.00
Opbrengst der verpachtinghe van den impost der consumption	1654.00
Totaal van den ontfanck.	10.735.08

Vuytgeven van desen Rentmeester :

Betaeld aen Rombaut van Mansdale Rentmeester int quartier van Antwerpen voor de ordinarissen beden . . . 2.522.18.1 oort

Anderen vuytgeven van ordinarissen lasten :

Betaeld aen Frederick Dergent; Anthoni Boudewyns; aen de twee vroedvrouwen Symken en Joeken voor gagie en brand; aen den voster en den knecht deser vryheyt 't saemen 135.7 st. 1 bl.

Anderen wtgeven van Ruyterhouden en Servitien :

Soo heeft den voerscreven Rentmeester ter ordonnantie van Schepenen en gesworens deser vryheyt betaelt aen verscheyde persoonen dye welke hebben servitie gedaen aen de compagnye van capiteyn Arrigon gelegen hebbende in garnisoen opt casteel van Turnhout van 11 December 1593 aff, totten lesten February 1594 volgens dopnemen bij de voerscreven Schepenen daer op gedaen de som van . . . 1537.7 1/2

Item denselven Rentmeester heeft noch betaelt ter ordonnantie als voer verscheyde persoonen dye hebben gedefroyert ettelycke soldaten van de compagnye van Don Ambrosio Caraffa en van Grobbendonck, ende bedraegt dopnemen daer aff volgens tyneur daff gemaekt de somme van . . . 450.8 1 bl.

Item betaelt als voer aen verscheyde persoonen dye hebben gedaen servitie, aen de compagnye van Conte Galnano, hebbende van 20 April 1594 tot den 15 Augusti gelegen opt voerscreven casteel van Turnhout ende bedraegt dopnemen daeraff de somme van 1259.00

Item betaelt als voer, het houden ettelycke daegen de soldaten die hieraengekomen waeren met Conte Juan Jacobo; alsmede aen verscheyde persoonen te Outturnhout, Oosthoven en andere, dye hebben gedefroyert ettelycke soldaten van Grobbendonck, van den Bosch en andere, en bedraegen dopnemen daeraff 877.05.1 rt.

Ander vuytgeven aen verscheyde saecken gedaen ter instantie van verscheyde compagnyen gelegen hebbende opt casteel van Turnhout.

Aen de compagnye van capiteyn de Beuf :

Voor gedane leveringen van hooi, haver en granen het hooi tegen 8 st. de 100 pond en de haver tegen 35 st. de veertel.

Aen de compagnye van capiteyn Arrigon :

Voor levering van brandhout, ribben, bert en arbeidsloon, op het kasteel alhier 288.16 3 bl

Het wishout aan 5 st. den wis, de ribben aan 3 st. den voert; de latten aan 5 st. de bussel : voor een dag werken wierdt betaald 14 st.

Andere wtgeven gedaen aen verscheyde assignatien van weghe Rembout van Mansdale, Rentmeester van Antwerpen, geassigneert op de nieuwe middelen van consumptie. 1752.15

Ander wtgeven aen verscheyde deboursementen, voor de capiteyn Van Delft, liggende in garnisoen opt casteel van Turnhout gedaen, te weten :

Aen Jan Dangers, sergiant op het kasteel alhier voor onderhoud der soldaten : aen Baeten van Merxplas en Hendrick Faeyendries van Kockhoven voor levering van hout; aen Peeter Eykens, voor levering van Mutsaert : ter ordonnantie van Schepenen gecocht voor den Lutenant Mosselman opt Casteel alhier : een paer slapelakens voor 5 gl. 14 st. noch een cussen voor 2 gl. en een sluwijn 1 gl. alsmede aen Adriaen Van Waelre sergiant voor het afhouwen der castanien op het voorhof samen betaelt 189.12 1 bl.

Ander wtgeven aen verscheyde saecken.

Aan den bode dye den taux van den bede heeft gebracht. 00.15 st.

Aen draeger van eenen brief gesonden aen Schepenen alhier 00.11 st.

Aen Peeter Gommels voor 5 daegen boomen sleunen à rato van 10 st. daegs	2.10
Aen denselven voor zes daegen	3.00
Aen den voster voor het nazien der bruggen op den nieuwen Dyck en het Schovoort, gevaceert eenen dach	00 4 st
Aen Thomas Van der Smissen voor de saechstellingen en den Bock te vueren int Coninxbusseltjen; om seker hout te saghén voor de crubben, voor de compagnye, gelegen hebbende opt casteel alhier	00 6
Aen Reynier Claes ende Jan Peeters, voor drye daghen voor de vryheyt te sagen, voor de bruggen tot Schuerhoven te maecken; voor levering van Leem op het kasteel alhier; aenvoeren van hout voor het maken der bruggen; aen eenen bode voor het brengen van eenen brief van Brussel; voor het dragen van eenen brief naer Herenthals (15 st.); voor het vervoeren van hooi, kappen van hout voordese vryheydt; levering van keerssen (aen 5 st. het pond) aen Joos Leemans voor drye daghen wercken met twee peerden (2 gl. per dag); voor levering van kalk, ten behoeve der vryheyt; aen bier voor de soldaten, aen Nys Goris, voor het gaen tot Ghyl met soldaten van Grobbendoncq (15 st.) aen Peeter Reyns voor vier daghen wercken voor dese vryheyt te Severdonck (daeghs 8 st.; voor verschotten aen den Voster Hendrick Dergent; aen Hendrick Schoot Secretaris voor verschotten; aen den Rentmeester Mansdale geschonken om te hebben dilaye van betalingen van de beden, eenen pot boter wegende 52 ponden (tpont 4 st. 1 oort); voor levering van mutsaerts op het kasteel (aan 28 st. 't hondert); levering van glazen op 't casteel ten tijde van capiteyn Le Beuf en Arragon, alsmede van ijzerwerk beloopende samen ter somme van	1.110.17
Totalen uitgaaf	gl. 10.232.2 rt.

Soo wordt bevonden dat de voorss. somme van ontfanck excedeert het vuytgeven ter somme van 503 gl. 7 st. 3 oort 8 bl.

1595.

Rekwesten

van de Wethouders van Turnhout.

In marginie staat.

De supplianten sullen alvoiren by goede specificatie en declaratie overgeven den cost en beschaedicheyt by hun geleden van de compagnie van de garde van Zyne Hoocheyt alhier vermeld, om etc. actum tot Brussel desden 2 January 1895 (get.) Masuz.

Sedert ghesien bij Mynheeren, de bygeveugde voldoeninge, sullen neffens Zijne Hoocheit alle mogelycke debvoiren doen, ten eynde de supplianten ontlast worden van de legale alhier vermeld (en belangen hun voor de beclaghén) sal daerop behoirlyck reguart genomen worden int vuytzeynden van den taxen, vermeld bij de voorss. voldoeninghe Actum te Brussel 5 January 1595.

Aen Myne Heren ghedeputeerden van de Staten des Lants ende Hertogdomme van Brabant.

Geven oytmoedelyck te kennen de Schepenen, regeerders ende ghemeyne Ingesetenen der armer de solleter Vryheyt van Turnhout. Hoe dat sy supplianten outlanx lesleeden by andere hunne requeste aen UEd. ende Edel gerepresenteert hebben hunne groote bederfenisse ende ruyne ten eynde deselve soude ghelieven in recompense van dyen, hun te vergunnen de collectatie van den impost voir eene gratieuse somme by hun maentelyckx te betaelen waeraff sy resolutie souden versoecken ten waere zy tzedert by dy compagnye van Syne Hoochheit aldaer gecomen synde met Conte Jan Jacomo de Belzoycho zeer zyn beschaedicht. Ende nu teghenwoordich doir d'inneligghen van den legher van Syne Ma' (daerover

commandeert Don Louis de Velasco) zyn gecomen in sulcke bederfenisse dat zoe by UEd. en Edel, als vaders ende protecteurs van den Lande, hun suppⁿ nyet en worden geassisteert, de voirss. Vryheytenemael desolaet sall blyven. Ghemerckt allen hun graen dweck alnoch in het stroot mees-
tendeel was, met hoye ende stroot by de cavallerye is vervoerd, veele van hunne bestialen doot geslaeghen, hunne huysen afgebrandt, ende thout daeraff doir deze teghenwoordighe legers verbrandt; allen dweck zy supplianten aen syne Ma' hebben gepresenteert met oock aen den Raede van Staten ten eynde zy daeraff hadden moegheyn ontlast worden, als blykt by copie van het memoriael daeraen gehecht; Maer want zy dyen nyetteghenstaende anders en hebben connen verwerven als briefven te senden aen Don Louis, ten eynde hy goet ordre soude houden voor de supplianten, post festum coempt Ende geantwoordt is datter egheen middel is en den legher van daer te nemen sulcx dat de reste van huysen doir denselven in groot perickel staet: Ende zy supplianten gedaeght sullen wesen, naer het vertrek van den legher hunne woninghen te verlaeten doir de andere menichfuldighe lasten hun daeghelycx overcomende, soo van de ordinarisse als extraordinarisse, beden, contribulien ende exactien, soo van deen als van dander zyde: soo zyn zy supplianten ghedwonghen UEd. ende Edele allen 'tselve oock te representeren seer oytmoedelyck biddende deselve ghelive te adviseren eenighe bequame middelen; dat de supplianten (die soe veele voir den dienst van syne Ma' hebben gheleeden) corts moghen ghesoulageert worden;

Ende 'tselve doende hun vry ende exempt houden voir eenen sekeren langhen tyt van alle lasten bij UEd. over het Lant vuyt te seyn-
den, met souffrantie van de Coninex bede, die in sulcke desolatie nyet en connen betaelt worden; ten respecte van dewelcke de Rentmeester oock moderatie ende quytsheldinghe behoire te doen, ordinerende den Rentmeester Mansdale hem naer dyen te reguleren.

Dweck doende enz.

INHOUDSTAFEL

Titel		Bladz.
I.	Staat der bevolking	5
» II.	Gemeentebestuur	11
» III.	Gemeente-inkomsten	15
» IV.	Liefdadige gestichten	21
» V.	Eeredienst	29
» VI.	Openbaar onderwijs.	31
» VII.	Schoone kunsten, wetenschappen en letteren	35
» VIII.	Gezondheidsdienst	38
» IX.	Justicie, openbare veiligheid, gevangenis	44
» X.	Militie	47
» XI.	Openbare belastingen. — 1895.	55
» XII.	Openbare werken	59
» XIII.	Landbouw	65
» XIV.	Nijverheid	71
	Geschiedkundige bijdragen uit de archieven van Turnhout	77

